

Brüssel, 25.7.2024
COM(2024) 358 final

KOMISJONI ARUANNE

Euroopa Liidu õiguse kohaldamise järelevalve

2023. aasta aruanne

Euroopa Liidu õiguse kohaldamise järelevalve

2023. aasta aruanne

Eessõna	4
Liidu õiguse täitmise tulemuslik tagamine	5
Liikmesriikide toetamine algusest peale tulemuste saavutamisel	5
Varajane dialoog liikmesriikidega, et leida kiiremad lahendused.....	6
Rikkumismenetlused, mille puhul muud meetmed ei ole piisavad	7
Asja andmine Euroopa Kohtusse viimase lahendusena	8
Liidu õiguse täitmise tagamine kriiside ajal	8
Tulevikukindel liidu õigusnormide täitmise tagamine.....	9
Majanduse ja ELi konkurentsivõime tugevdamine	10
Tõkete ennetamine ühtsel turul, et suurendada majanduskasvu.....	10
Teenuseosutajate tõkete kõrvaldamine ühtsel turul.....	11
Kodanike ja ettevõtete parem teavitamine ja abistamine	12
Finantsteenused	12
Tõhusad jaemaksud.....	13
Kestlik rahandus.....	13
Rahapesu.....	13
Toimiv transpordisektor.....	13
Konkurentsieeskirjade täitmise tagamine.....	14
Kaudne maksustamine õiglase ettevõtluskeskkonna tagamiseks	14
Ühtset turgu edendav otsene maksustamine	16
Turvaline ja lihtne toll.....	17
Keskkonnahoidliku, kestliku ja jõuka Euroopa loomine	18
Kliimameetmed.....	18
Keskkonnahoidlik transport.....	19
Puhas õhk ja vesi	19
Elurikkuse kaitse.....	20
Ringmajanduse edendamine.....	20
Kestlik põllumajandus, millega tagatakse toiduainete tarnekindlus.....	20
Kestlik kalandus ja mereruumi planeerimine	21
Keskkonnaalane juhtimine	21
Puhas ja taskukohane energia.....	22
Tuumaenergia ohutuse tagamine	22
Digiajastule vastav Euroopa	23
Inimeste heaks toimiv tehnoloogia.....	23
Õiglase ja konkurentsivõimeline digimajandus.....	23
Avatud, demokraatlik ja kestlik digitaalühiskond	24
Andmepõhise majanduse edendamine.....	24
Ettevõtete piiriülese tegevuse edendamine	24

Digitaalsed transpordisüsteemid	25
Õiglase ja sotsiaalse Euroopa rajamine	26
Tööõigus.....	26
Töötervishoid ja tööohutus	27
Töajõu liikuvus.....	27
Sotsiaalkindlustuse koordineerimine	28
Sooline võrdõiguslikkus.....	28
Töölane mittediskrimineerimine ja kaasamine.....	29
Inimeste ja meie vabaduste kaitse	30
Õigusriigi kaitsmine	30
Rassismi, ksenofoobia ja diskrimineerimise vastu võitlemine	31
Liidu õiguse rikkumisest teavitavate isikute kaitse.....	32
Laste kaitse.....	32
Kriminaalõiguslane koostöö ja kriminaalõigusega ette nähtud individuaalsed tagatised.....	33
Tarbijate kaitse.....	33
Isikuandmete kaitse.....	34
Ohutum transport.....	34
Tervise ja toiduohutuse edendamine.....	35
Parem kutsealade reguleerimine ja spetsialistide vaba liikumine	36
Lähetatud sõidukijuhtide kaitse	36
Euroopa julgeolekuliidu tugevdamine	36
Välispiiride haldamine	37
Ühtne ELi reageerimine rände ja varjupaiga valdkonnas	38
Venemaa-vastaste sanktsioonide rakendamine.....	38

Lahtiütlus. Käesolevas aruandes kirjeldatakse meetmeid, mille komisjon võttis liidu õiguse kohaldamise järelevalveks ja tagamiseks 2023. aastal. Aruandes nimetatud rikkumissjuhtumite seis võib olla vabapeal muutunud.

Eessõna

Lubasime komisjoni praeguse koosseisu ametiaja alguses, et loome järgmise põlvkonna jaoks Euroopa, mis on tugevam, keskkonnahoidlikum ja tervem ning mille majandus toob kasu kõigile inimestele, nii noortele kui ka vanadele. Viis aastat hiljem ja hoolimata mitmest kriisist on EL näidanud tahet probleeme otsustavalt käsile võtta, lähtudes meie ühistest väärtustest ja põhimõtetest.

Sellel ametiajal komisjoni välja pakutud ning Euroopa Parlamendi ja nõukogu vastu võetud uuest õigusaktidest suure osa puhul oleme teinud ühiselt väsimatult tööd, et tagada ühtsem, jõukam ja kestlikum Euroopa. Kuid meie töö ei lõpe õigusaktide vastuvõtmisega – peame veenduma, et õigusnormid, milles kaaseadusandjad on kokku leppinud, toimivad liikmesriikides kohapeal ning annavad kodanikele ja ettevõtetele kõikjal Euroopas vajalikke eeliseid.

Aruanne, mida olete asunud lugema, annab mõned olulised näited 2023. aastal tehtud tööst, mille eesmärk on tagada liidu õiguse nõuetekohane kohaldamine eri sektorites ja kõigis liikmesriikides. Võetud meetmed näitavad, et komisjon tegutses vajaduse korral otsustavalt, et kaitsta inimeste õigusi ja vabadusi ning tagada, et EL kaitseb kindlalt demokraatiat, õigusriiki ja põhiõigusi. Komisjon kaitseb endiselt vankumatult ühtse turu nõuetekohast toimimist, mis on meie majanduskasvu ja konkurentsivõime alustala, ning seisab samal ajal ka töötajate ja tarbijate huvide eest.

Liikmesriigid on komisjoni parimad liitlased, kui on vaja tagada, et liidu õigust rakendatakse ja kohaldatakse algusest peale nõuetekohaselt. Seetõttu on komisjoni varajane ja pidev rakendamisalane toetus liikmesriikidele hädavajalik ning vastastikusel usaldusel põhinev tihe koostöö liikmesriikidega on lühim tee selle ühise eesmärgi saavutamiseni. See ennetav strateegia edendab õigusnormide algusest peale täitmise põhimõtteid, on kulutõhus ja toob kasu kõigile.

Kuid kindlad õigusnormide täitmise tagamise mehhanismid on kaitsemeetmena jätkuvalt hädavajalikud. Nagu käesolevast aruandest on näha, ei kõhkle komisjon vajaduse korral neid mehhanisme kasutamast, et kokku lepitud õigusnormid jõuaksid tegelikku ellu, kus neist on kasu nii Euroopa kodanikel kui ka ettevõtetel.

Dr Ursula von der Leyen

Euroopa Komisjoni president

Liidu õiguse täitmise tulemuslik tagamine

Üheskoos näitasime, et julge pealehakkamisega saavad Euroopa asjad tehtud. Töö ei ole aga kaugeltki veel läbi – mingem siit üheskoos edasi. Käes on aeg täita antud lubadused ja valmistuda homseks!

President von der Leyen oma 2023. aasta kõnes olukorrast Euroopa Liidus

Euroopa Liit on õigusel põhinev ühendus. Liidu õiguse täitmine on määrava tähtsusega, et EL saaks tuua tulemuslikult kasu inimestele ja ettevõtetele. Liidu õiguse täitmise tagamine on seega hädavajalik, et säilitada liikmesriikides võrdsed tingimused, mis kindlustavad, et ükski riik ei saa ebaausat eelist ja ühtne turg toimib ladusalt. See on märk meie pühendumisest konkurentsivõimele ning inimeste õiguste ja ELi põhiväärtuste, sh õigusriigi kaitsesele.

Liidu õiguse nõuetekohase kohaldamise ja täitmise tagamine on üks komisjoni põhiülesannetest aluslepingute täitmise järelevalvajana. Komisjoni meetmed õigusnormide täitmise tagamiseks lähtuvad ühest üldeesmärgist: tagada, et inimesed ja ettevõtted saavad kasu meie ühiselt kokku lepitud õigusnormidest, olenemata nende elukohast ELis. Selle eesmärgi saavutamiseks kasutab komisjon [mitmesuguseid vahendeid](#): varajase rakendamise suunised ja rahaline toetus, avalik aruandlus, lahenduspõhised dialoogid liikmesriikidega ja vajaduse korral rikkumismenetlused.

Liikmesriikide toetamine algusest peale tulemuste saavutamisel

Arukas õigusnormide täitmise tagamine tähendab, et liidu õiguse täitmist tagatakse algusest peale, hoides ära igasuguse rikkumiste toimumise. Seetõttu edendab komisjon pidevalt oma meetmeid liikmesriikide toetamiseks liidu õiguse rakendamisel. Toetusmeetmed on mitmekesised ja tõelist mõju avaldab sageli nende kombineeritud kasutamine.

Näiteks konkreetse ELi õigusakti rakendamise ajal annab komisjon liikmesriikidele, ettevõtetele, sidusrühmadele ja üldsusele praktilisi suuniseid selle kohta, kuidas õigusakti teksti konkreetseid aspekte mõista ja kohaldada. Need suunised võidakse esitada kirjaliku dokumendina või korduma kippuvate küsimuste veebileheküljena või sihtotstarbelistel kohtumistel, näiteks ülevõtmiseminaridel. Liidu õiguse nõuetekohase rakendamise edendamiseks kasutatakse ka eksperdirühmi.

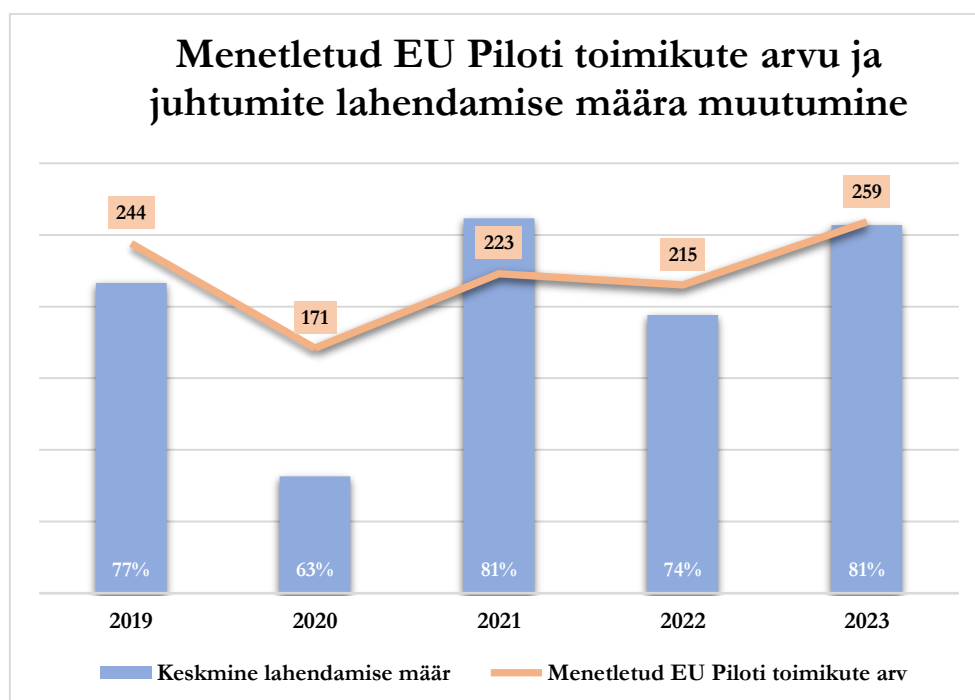
Kuid liikmesriikidele antav toetus läheb kaugemale konkreetsete ELi õigusaktide rakendamist käsitlevatest suunistest. Ka on ELi fondidest antav rahaline toetus osutunud tulemuslikuks vahendiks, et aidata liikmesriikidel reforme ellu viia ja ergutada neid seda tegema ning vajaduse korral kiirendada ELi prioriteetide rakendamist. Teine näide liikmesriikidele tehniliste eksperditeadmistena antavast toetusest on [tehnilise toe instrument](#). See aitab liikmesriikides haldusvõimekuse suurendamist edendades tagada ELi õigusaktide ja poliitikameetmete nõuetekohase rakendamise.

Varajane dialoog liikmesriikidega, et leida kiiremad lahendused

Kui komisjon teeb hoolimata oma meetmetest, mille eesmärk on toetada liikmesriike ja edendada nõuete täitmist, kindlaks võimaliku liidu õiguse rikkumise, võib ta otsustada kasutada hästi sisetöötatud protsessi [EU Pilot](#), et algatada rikkumismenetluse eelne dialoog. Seda dialoogi kasutatakse juhul, kui see annab lisaväärtust, näiteks kui on tõenäoline, et see võimaldab tagada nõuete täitmise kiiremini kui ametliku rikkumismenetlusega.

COVID-19 pandeemia ajal ei maksnud lennuettevõtjad reisijatele õigel ajal hüvitist tühistatud lendude eest ning riikide ametiasutused ei taganud tulemuslikult ELi õigusnormide täitmist. Komisjon kasutas kõigi liikmesriikidega protsessi EU Pilot dialooge, tagamaks et lennuettevõtjad austavad ELi reisijate õigusi. Selle tulemusena viisid lennuettevõtjad lõpule enamiku oma kuhjunud hüvitamismenetlustest ja parandasid oma suhtlust reisijatega lennu tühistamise korral. Komisjon suutis viia need EU Piloti dialoogid lõpule 2023. aastal.

Aja jooksul on EU Piloti dialoogid oma väärtust tõendanud. 2023. aastal menetles komisjon 259 EU Piloti dialoogi, millest rohkem kui 80 % sai rahuldava lahenduse. EU Piloti dialoogidest ainult 11 % puhul tuli pärast neid algatada rikkumismenetlus. EU Pilot on osutunud edukaks mitmes poliitikavaldkonnas, eelkõige energeetika (40 edukat lõpetamist), maksundus ja toll (37), liikuvus ja transport (36) ja finantsteenused (25).

Rikkumismenetlused, mille puhul muud meetmed ei ole piisavad

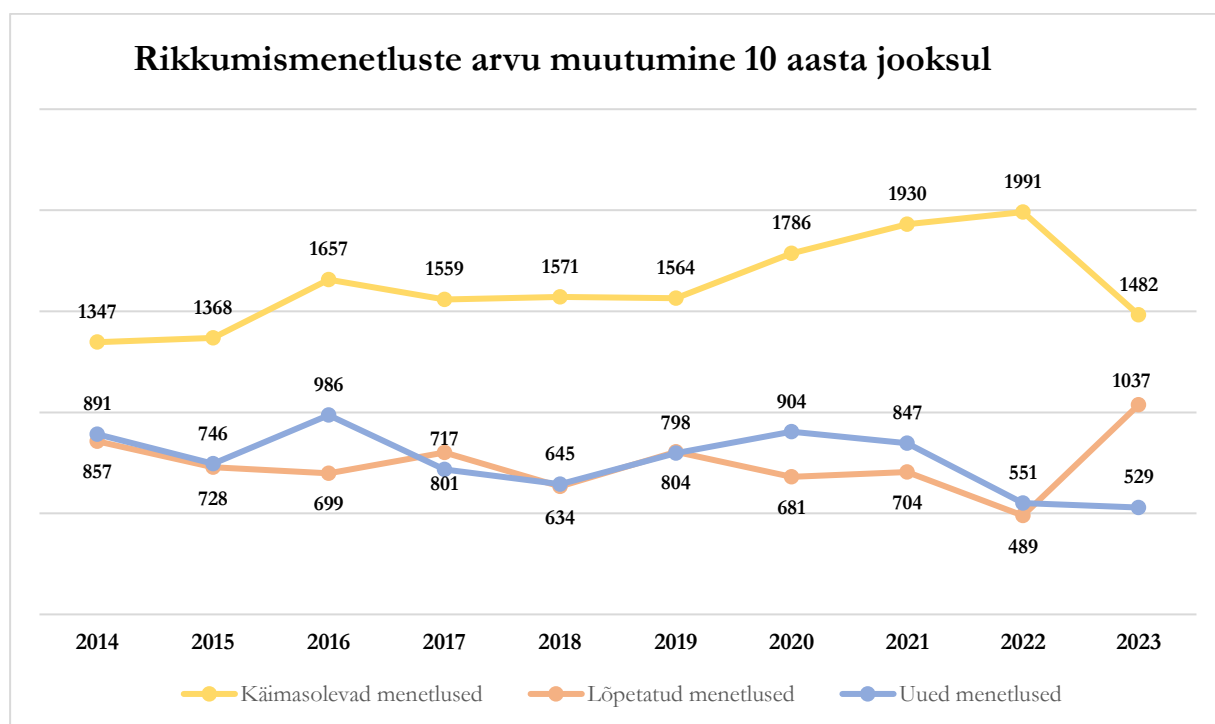
Viis, kuidas komisjon rikkumismenetlusi kasutab, on aastate jooksul muutunud, et olukorda ulatuslikumalt ja mõjusamalt parandada. Liidu õiguse täitmise tagamise strateegiline lähenemisviis seab kõige tähtsamale kohale inimeste ja ettevõtete huvidele kõige suuremat mõju avaldavad rikkumised.

2023. aastal algatas komisjon 529 rikkumismenetlust kõigis peamistes poliitikavaldkondades. Neid algatati iga liikmesriigi suhtes ja ühe liikmesriigi kohta oli uusi menetlusi keskmiselt 20. Komisjon kaitses õigusnormide täitmise tagamisega ühtse turu usaldusväarsust ja tugevdas ELi majandust. Need edendasid puhast õhku ja vett, keskkonnahoidlikku transporti ning ringmajandust. Komisjon kaitses ELi ühiseid väärtusi, inimeste põhiõigusi ja õigusriski.

On palju tegureid, mis avaldavad mõju uute rikkumismenetluste arvule. Kuna üle on vaja võtta vähem uusi direktiive (2014. aastal 67 ja 2023. aastal 34), on vähem rikkumismenetlusi, mis käsitlevad direktiivide hilinenud või mittenõuetekohast ülevõtmist. Nii oligi direktiivi mittetäieliku ülevõtmise pärast 2023. aastal viimase 20 aasta arvestuses kõige vähem uusi rikkumisjuhtumeid (284). Ka on aidanud rikkumisi ennetada komisjoni suurem toetus liikmesriikidele direktiivide nõuetekohaseks ülevõtmiseks ja kohaldamiseks.

2023. aastal näitasid rikkumismenetlused jällegi oma tulemuslikkust: komisjon lõpetas edukalt üle 1 000 rikkumismenetluse, kuna liikmesriigid olid saavutanud vastavuse liidu õigusele. See arv kajastab komisjoni jõupingutusi, mille eesmärk on teha edusamme vanemate, pikaajaliste juhtumitega, millest mitu komisjon suutis 2023. aastal lõpetada.

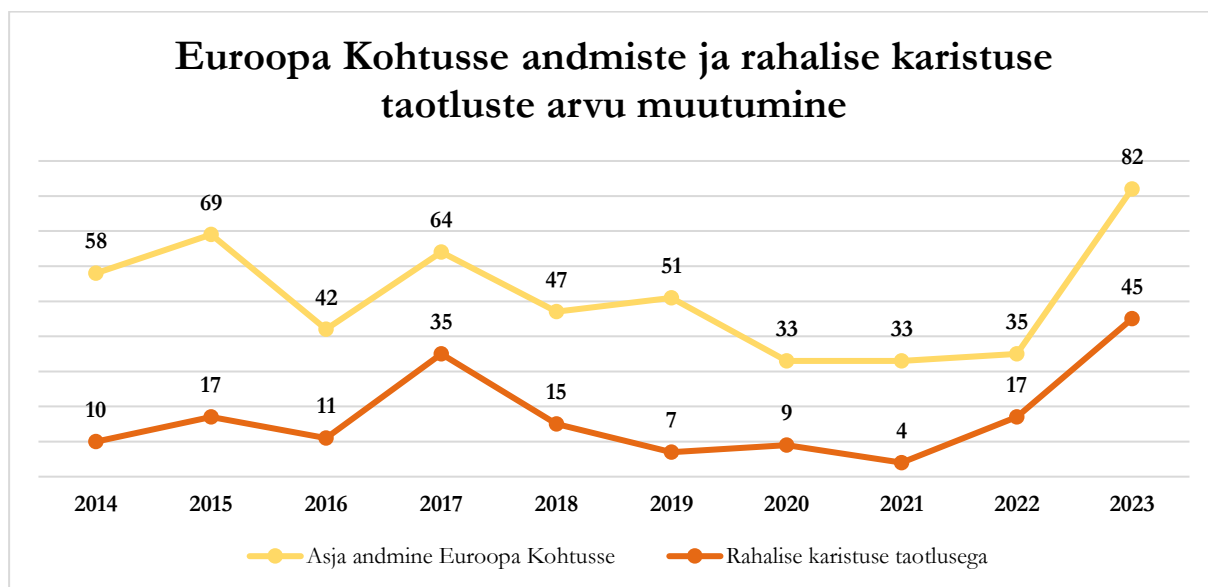
Kõigist lõpetatud juhtumitest 95 % lahendati enne, kui asi tuli anda Euroopa Liidu Kohtusse (edaspidi „Euroopa Kohus“). Pikaajaste kohtuvaidluste ärahoidmine tähendab, et kodanikud ja ettevõtted saavad liidu õigusest varem kasu.

Asja andmine Euroopa Kohtusse viimase lahendusena

Kui rikkumismenetluse varajases etapis ei õnnestu liidu õiguse rikkumist lahendada, võib komisjon lõpuks anda asja Euroopa Kohtusse. [Konkreetsel juhtudel](#) võib komisjon taotleda asjaomasele liikmesriigile rahaliste karistuste määramist.

2023. aastal otsustas komisjon anda Euroopa Kohtusse 82 juhtumit. 45 juhtumi puhul taotles ta Euroopa Kohtult asjaomasele liikmesriigile rahalise karistuse määramist. Neist juhtumitest 40 käsitlesid ülevõtmismeetmetest teatamata jätmist ja viis olid asja teistkordsed andmised Euroopa Kohtusse, kuna varasem kohtuotsus oli jäetud täitmata. See arv on eelmiste aastatega võrreldes märksa suurem, mis näitab komisjoni kindlameelsust liidu õiguse täitmise tagamisel.

Liidu õiguse täitmise tagamine kriiside ajal

Kriisid või hädaolukorrad, nagu Venemaa agressioonisõda Ukraina vastu, võivad tekitada liikmesriikidele probleeme ELi nelja põhivabaduse ja ühtse turu toimimise täielikul tagamisel. Rasketes oludes võib tekkida kiusatus eelistada liidu õiguse nõuetekohasele kohaldamisele riiklikest huvidest lähtuvaid kaalutlusi. Liidu õiguse tulemuslik täitmine on siiski jätkuvalt oluline, et inimesed ja ettevõtted saaksid ka edaspidi osa liidu õigusest tulenevast kaitsest ja õiguskindlusest ning et elutähtsad tooted ja teenused suunataks sinna, kus neid kõige rohkem vajatakse.

Venemaa sissetung Ukrainasse mõjutas ELi gaasivarustuskindlust, mistõttu oli vaja eriti kiiresti tagada liikmesriikidele kindlad riskideks valmisoleku kavad. Komisjon algatas EU Piloti uurimised 26 liikmesriigi vastu, kuna nad ei teavitanud komisjoni [gaasivarustuskindluse määrusega](#) nõutud riiklikest riskihindamistest, ennetavatest tegevuskavadest ja hädaolukorra lahendamise kavadest. Neist uurimistest 16 oli võimalik lõpetada, kui liikmesriik oli esitanud nõutava teabe ja seega veenduti, et enamik liikmesriikidest oli kõnealused meetmed võtnud.

ELi gaasi hoiustamise turu toimimine ja maagaasi ülekandesüsteemidele juurdepääsu tingimusi käsitlevad mittediskrimineerivad eeskirjad on varustuskindluse tagamisel ja energiahindade

stabiliseerimisel keskse tähtsusega. Komisjon otsustas anda [Poola](#) Euroopa Kohtusse meetmete tõttu, millega tekitatakse täiendavad kulud ettevõtetele, kes kasutavad kohustuslikku gaasi hoiustamise nõude täitmiseks teises liikmesriigis asuvat hoidlat. Need meetmed pärsivad piiriülest gaasikaubandust.

Ka tegutses komisjon ühtse turu kaitsmise nimel, et tagada ohutu, taskukohase ja kvaliteetse toidu kättesaadavus kõigis liikmesriikides. Pärast komisjoni meetmeid õigusnormide täitmise tagamiseks tunnistas Ungari kehtetuks oma teraviljaekspordist eelneva teavitamise kava. Ettevõtjad Ungaris saavad taas eksportida teravilja teistesse liikmesriikidesse ilma kaubandustõketeta. Kuid komisjon algatas 2023. aasta oktoobris rikkumismenetluse [Slovakkia](#) suhtes seoses teatavatest teraviljade ja seemnete suhtes kehtestatud eelneva teavitamise kavaga.

Tulevikukindel liidu õigusnormide täitmise tagamine

2023. aasta juulis koostas komisjon komisjonis ja liikmesriikidega [ülevaate](#) eesmärgiga veenduda, et viis, kuidas ta tagab liidu õiguse täitmist, töötab tegelikkuses ja on tulevikukindel. Ülevaate koostamine korraldati kuues valdkonnas: liidu õiguse täitmise tagamiseks kasutatava komisjoni strateegilise lähenemisviisi rakendamine, rikkumiste tõhus menetlemine, kaebuste menetlemise lihtsustamine, määruste kohaldamise järelevalve süsteemsemaks muutmine, liikmesriikidele antava toetuse suurendamine ning läbipaistvuse suurendamine.

Kõigis neis valdkondades on tehtud kindlaks sihipärased täiendused ja komisjon asus neid [koos liikmesriikidega](#) rakendada. Need suurendavad läbipaistvust, tagavad võimalikele kaebuse esitajatele parema teabe ning tõhusamad vahendid liikmesriikidega direktiivide ülevõtmisel koostöö tegemiseks jne.

Ülevaate koostamine on näidanud komisjoni võimet hinnata õigusnormide täitmise tagamiseks tema käsutuses olevaid vahendeid ja menetlusi läbipaistval ja ausal viisil ning kohaneda muutuva olukorraga. See näitas samuti, et komisjon ja liikmesriigid saavad teha koostööd, et teha kindlaks ja võtta oma koostööd parandavaid meetmeid sellises õiguslikult ja poliitiliselt keerukas valdkonnas nagu liidu õiguse täitmise tagamine.

Majanduse ja ELi konkurentsivõime tugevdamine

Need kolm ülesannet, mis on seotud tööjõu, inflatsiooni ja ettevõtluskeskkonnaga, vajavad lahendamist ajal, mil Euroopa ettevõtjad peavad juhtima üleminekut puhtale energiale. Euroopa peab suunama pilgu tulevikku ja tegema endale selgeks, kuidas selle ülemineku käigus säilitada konkurentsivõime. [...] Sest Euroopa annab endast kõik, et oma edumaa säilitada.

President von der Leyen oma 2023. aasta kõnes olukorrast Euroopa Liidus

2023. aasta teatis „[30 aastat ühtset turgu](#)“ näitas, kuidas ELi õigusnormide puudulik või vale kohaldamine tekitab ühtsel turul jätkuvalt tõkkeid. See tähendab ettevõtjate ja tarbijate jaoks kulusid. Erinevad riiklikud õigusnormid, millega kehtestatakse piirangud ilma mõistliku põhjendusega, tekitavad keerukust ja moonutavad konkurentsi. Kui ühes liikmesriigis tekib korduvate rikkumiste seaduspära, siis tekitab see suure probleemi ühe ELi alustala jaoks. Komisjon tagas ELi õigusnormide täitmise, et luua võrdsed tingimused ettevõtetele, ning tegutses selle nimel, et anda inimestele võime kasutada täielikult oma õigusi ja ühtse turu eeliseid.

Tõkete ennetamine ühtsel turul, et suurendada majanduskasvu

[Ühtse turu läbipaistvuse direktiivi](#) ja selle [tehniliste normide teabesüsteemi](#) eesmärk on vältida uusi tõkkeid ühtsel turul läbipaistvuse, dialoogi ja parema õigusloome abil. Direktiivi kohane teavitamismenetlus võimaldab komisjonil ja teistel liikmesriikidel vaadata läbi mis tahes tehnilisi norme, mille liikmesriik kavatses toodetele ja infoühiskonna teenustele kehtestada.

Euroopa Kohus [juhtis tähelepanu](#) direktiivi olulisusele ning inimeste ja ettevõtete võimalusele olla aktiivselt vastu direktiivi rikkudes vastu võetud riiklikele õigusnormidele. Komisjon suhtles liikmesriikidega korduvalt, et edendada direktiivi täielikku kohaldamist.

Ühtse turu jätkuva toimimise tagamiseks astus komisjon mitmel juhul täiendavaid samme, sh andis [Ungari Euroopa Kohtusse](#), kui riik kehtestas piiranguid (kindel hinnatase, ekspordist ette teatamine jne), millega ta piiras kauba (nt ehitusmaterjali) vaba liikumist.

Teenuseosutajate tõkete kõrvaldamine ühtsel turul

Teenused on ELi majanduse jaoks väga olulised. Need moodustavad ligikaudu 70 % ELi SKPst ja sama suure osa tööhõivest. Sellel sektoril on ülioluline roll ELi majanduse taastumises ning majanduslikus vastupanuvõimes ja taastuvuses.

[Teenuste direktiiv](#) on ülioluline, et vältida põhjendamatuid tõkkeid ettevõtetele, kes soovivad luua filiaali teises liikmesriigis, et osutada oma teenuseid piiriüleselt. Komisjon tegutses kindlalt seda direktiivi rikkunud liikmesriikide vastu.

Komisjon algatas rikkumismenetlused [Malta](#), [Poola](#) (menetlus lõpetati hiljem 2023. aastal) ja [Sloveenia](#) suhtes, kuna nad kehtestasid advokaaditeenuste reklaami täieliku keelu. Komisjon algatas menetluse [Sloveenia](#) suhtes ja jätkas seda, kuna Sloveenia ei olnud lahendanud probleeme, mis olid seotud kinnisvarabüroode jaoks seaduse alusel kindlaks määratud hindadega, ning [Küprose](#) suhtes piirangute tõttu, millega määrati kindlaks, kes võib omada aktsiaid/osakuid kinnisvara vahendusettevõtetes. Ka tegeles komisjon piirangutega piiriüleselt teenuste osutamisele, samuti finantstagatiste nõuetega, algatades [Belgia](#) suhtes menetluse ja astudes edasisi samme.

Mis puutub liikmesriikide poolsesse Euroopa Liidu lepingu täitmisesse asutamisevabaduse ja teenuste vaba liikumise vallas, otsustas komisjon anda [Poola](#) Euroopa Kohtusse, kuna riik keelas apteekide reklaami.

Hilinenud maksimisel on negatiivne mõju ettevõtetele, sest see vähendab nende likviidsust, takistab nende kasvu ning vähendab nende vastupidavust ja võib vähendada suutlikkust osaleda rohe- ja digipöördes.

[ELi õigusnormid](#) kohustavad avaliku sektori asutusi tasuma oma arved 30 päeva jooksul. Õigusnormide täitmise tagamiseks komisjoni võetavate meetmete eesmärk on saavutada olukord, kus avaliku sektori asutused maksavad hangitud kauba tarnijatele ja teenuste osutajatele õigel ajal. Komisjon andis [Belgia](#), [Kreeka](#), [Itaalia](#), [Portugali](#) ja [Slovakkia](#) Euroopa Kohtusse, kuna nad maksid oma tarnijatele/teenuseosutajatele liiga hilja, ning menetles täiendavaid rikkumisuhtumeid [Kreeka](#) ja [Itaalia](#) vastu.

[ELi riigihanke-eeskirjadega](#) tagatakse läbipaistvus ja turulepääsu võimalused ettevõtetele ning riigihangetes osalemisest huvitatud ettevõtjate võrdne kohtlemine. Ka toetavad need avaliku sektori vahendite usaldusväärset majandamist. Nende õigusnormide täitmise tagamiseks algatas komisjon

rikkumismenetlused [Ungari](#), [Portugali](#), [Rumeenia](#) ja [Sloveenia](#) suhtes ning astus edasisi samme [Bulgaaria](#) suhtes algatatud menetluses. Ta suutis lõpetada Eesti, Kreeka, Leedu, Läti, Portugali, Rootsi ja Tšehhi suhtes algatatud menetlused, kuna nad olid saavutanud ELi õigusnormidele vastavuse.

Kodanike ja ettevõtete parem teavitamine ja abistamine

Viimastel aastatel on töötatud välja ühtse turu juhtimise vahendite komplekt ([ühtse turu normide täitmise tagamise rakkerühm](#), [siseturu probleemide lahendamise võrgustik \(SOLVIT\)](#), [siseturu infosüsteem](#), [Your Europe](#) ja [Teie Euroopa Nõuanne](#)), et inimesed ja ettevõtted saaksid täielikult kasutada oma õigusi ühtsel turul. Need annavad selget teavet, abi ja aitavad probleeme lahendada. Näiteks aitasid 2023. aastal SOLVITi keskused rohkem

kui 2 200 inimest ja ettevõtet nende probleemidega. Rohkem kui 88 % neist juhtumitest lahendati. Komisjon avaldas [ühtse turu normide täitmise tagamise rakkerühma aastate 2022–2023 aruande](#), milles on esitatud teave ühtse turu normide täitmise tagamise rakkerühma töö ja saavutuste kohta. Komisjon ja liikmesriigid teevad ühtse turu normide täitmise tagamise rakkerühma raames koostööd, et analüüsida allesjäänud tõkkeid ühtsel turul ja need kõrvaldada. Tänu tõkete vähendamisele võib sellel olla oluline mõju: näiteks tegeles ühtse turu normide täitmise tagamise rakkerühm taastuvenergia projektide väljatöötamist takistanud 90 konkreetse menetlusliku tõkke kõrvaldamisega.

Lisaks sellele aitab nende vahendite abil saadud tõendusmaterjal teha kindlaks ja kõrvaldada probleeme ühtse turu normide kohaldamisel. Eelkõige SOLVIT saab paljastada struktuurseid probleeme, millega inimesed ja ettevõtted puutuvad korduvalt kokku. 2023. aastal avaldati esimene [ühtse digivärava rakendusaruanne](#) ja [ühtne digivärv](#) – veebisait, mis lihtsustab internetis juurdepääsu teabele, menetlustele ja abiteenustele, mida eurooplased ja ettevõtted võivad teises ELi riigis vajada, – ületas külastajate arvult 400 miljoni piiri. [Your Europe](#) oli kõige populaarsem komisjoni veebisait, millel oli aastas 32 miljonit külastajat. Veebisaiti [Teie Euroopa Nõuanne](#), mis teavitab inimesi ja ettevõtteid nende õigustest ühtsel turul, külastati üle 26 000 korra.

Finantsteenused

Finantsstabiilsus, tarbijakaitse ja usaldusväärne ettevõtluskeskkond on finantsturgude nõuetekohase toimimise alus. Hargmaiste ettevõtete [aruandlus](#) nende igas liikmesriigis makstava äriühingu tulumaksu kohta on läbipaistvuse jaoks määrava tähtsusega. [Finantsinstrumentide turgude teise direktiivi muutmise normides](#) määrati kindlaks plokiahel tehnoloogial põhinevate turutaristute katsekord. Nendega muudeti ka mõiste „finantsinstrument“ määratlust selgitamaks, et neid instrumente saab emiteerida krüptoväringus. [Mootorsõidukite kindlustust käsitlevad ELi õigusnormid](#) tugevdasid liiklusõnnetuste ohvrite kaitset ELis.

Komisjoni tegevus õigusnormide täitmise tagamiseks aitas tagada finantsteenuste osutamise mitmesugustes valdkondades. Komisjon algatas liikmesriikide suhtes 39 rikkumismenetlust, kuna nad ei olnud täielikult üle võtnud [tulumaksualase teabe avalikustamise direktiivi](#), [mootorsõidukite kindlustuse direktiivi](#) ja [määrust, millega muudetakse finantsinstrumentide turgude teist direktiivi](#).

Tõhusad jaemaksed

Tõhusad jaemaksed on ELi majanduse alustala, võimaldades vaevata tehinguid eri sektorites ja tagades ladusa majandustegevuse. Neil on väga oluline roll majanduskasvus ja finantsstabiilsuse edendamises. Näiteks [SEPA määrus](#) võimaldab inimestel ja ettevõtetel teha kõik piiriüleised sularahata euromakseid sama lihtsalt kui kohalikke maksed.

Komisjon algatas EU Piloti dialoogid kahe liikmesriigiga määruse nõuetekohase rakendamise asjus. Ka palus [Ühtse turu normide täitmise tagamise rakkerühm](#) liikmesriikidel teha kindlaks ja kõrvaldada vajakajäämised, mis põhjustavad [IBANi-põhise diskrimineerimise](#) (mis tähendab, et teiste ELi liikmesriikide kontosid ei saa kasutada otsekorralduste jaoks või kohalike maksete jaoks vahendite ülekanneteks).

Kestlik rahandus

Kestlik rahandus on [Euroopa roheline kokkulepe](#) toetamise oluline osa. ELi õigusnormid hõlmavad [taksonoomiamäärust](#), [jätkusuutlikkust käsitleva teabe avalikustamise määrust](#), [ELi kliimaülemineku võrdlusluse määrust](#), [Euroopa rohevõlakirjade määrust](#) ja [äriühingute kestlikkusaruandluse direktiivi](#).

Nende õigusnormide õigusliku tõlgendamise ja rakendamise lihtsustamiseks avaldas komisjon mitu [korduma kippuvate küsimuste](#) komplekti.

Ka võttis komisjon vastu [ülemineku rahastamise soovitus](#), mis sisaldab suuniseid turgudele kestliku rahanduse raamistiku kasutamise kohta.

Rahapesu

Laastava organiseeritud kuritegevuse tõkestamiseks on väga oluline, et ELi rahapesuvastaseid õigusnorme kohaldaksid tulemuslikult kõik ettevõtjad kõigis liikmesriikides. Selles valdkonnas parema nõuetele vastavuse tagamine on õigusnormide täitmise tagamisel komisjoni jaoks prioriteet, et kaitsta inimesi ja tagada võrdsed võimalused finantsettevõtetele.

Komisjon hindas, kas liikmesriigid võtsid [viienda rahapesuvastase direktiivi](#) õigesti üle. Komisjon algatas rikkumismenetlused [Küprose](#), [Ungari](#), [Rumeenia](#), [Itaalia](#), [Läti](#), [Portugali](#) ja [Bulgaaria](#) suhtes, kuna nad ei olnud neid õigusnorme nõuetekohaselt üle võtnud, ning [Hispaania](#) ja [Itaalia](#) suhtes, kuna nad ei kohaldanud neid nõuetekohaselt. Komisjon sai lõpetada rikkumismenetlused Tšehhi, Itaalia ja Portugali suhtes, kuna nad saavutasid vastavuse liidu õigusele. Lisaks sellele lõpetas komisjon edukalt EU Piloti dialoogid kümne liikmesriigiga.

Toimiv transpordisektor

Ühtne Euroopa raudteepiirkond on kogu ELi hõlmav raudteevõrkude süsteem, mille eesmärk on võimaldada raudteesektorit laiendada konkurentsi, tehnilise ühtlustamise ja piiriüleste ühenduste ühise arendamise alusel. Komisjon otsustas anda [Kreeka](#) ja [Hispaania](#) Euroopa Kohtusse, kuna nad ei olnud täitnud [ühtse Euroopa raudteepiirkonna direktiivist](#) tulenevaid kohustusi. Komisjon algatas rikkumismenetlused [Ungari](#) ja [Austria](#) suhtes, kuna nad võtsid mitterõuetekohaselt üle [ELi õigusnormid](#), mis käsitlevad riigisiseste raudtee-reisijateveotteenuste turu avamist ja

raudteinfrastruktuuri juhtimist. Ta jätkas sama direktiivi teatavate sätete mittenõuetekohase ülevõtmise asjus [Saksamaa](#) ja [Bulgaaria](#) suhtes algatatud rikkumismenetlusi.

[Ajakohastatud ELi õigusnormidel](#) teatavate maanteeõidukite täismassi ja maksimaalmõõtmete kohta on oluline roll ühtse turu toimimises ning kaupade vabas liikumises ELis. Komisjon jätkas [Leedu](#) suhtes algatatud rikkumismenetlust, kuna riik ei olnud neid ajakohastatud õigusnorme täielikult rakendanud.

Meretranspordi valdkonnas algatas komisjon rikkumismenetluse [Madalmaade](#) suhtes, kuna riik ei olnud täitnud [laevavarustuse direktiivis](#) laevavarustuse kohta sätestatud ELi õigusnorme. Selle direktiivi eesmärk on suurendada ohutust merel, hoida ära merereostust ja tagada laevavarustuse vaba liikumine ELis, kohaldades ELi laevade suhtes rahvusvahelisi standardeid. Ka astus komisjon järgmise sammu [Bulgaaria](#) suhtes algatatud samalaadses rikkumismenetluses.

Raudteetranspordi sektoris algatas komisjon rikkumismenetluse [Madalmaade](#) suhtes, kuna riik kohaldas valesti [ELi õigusnorme](#), mis käsitlevad avaliku raudteetranspordi lepingute konkurentsipõhist sõlmimist.

Maanteetranspordi sektoris otsustas komisjon anda [Taani](#) bussiteenuseid käsitlevate [ELi õigusnormide](#) täitmata jätmise eest Euroopa Kohtusse. Nende õigusnormidega esitatakse kabotaažveo määratlus, mille kohaselt võivad ELi vedajad ajutiselt osutada reisijate autoveo juhiteenuseid muus liikmesriigis kui nende asutamise liikmesriik. Ainus nõue on, et neil oleks kogu ELis kehtiv tegevusluba. Taani tõlgenduses piiravad need õigusnormid põhjendamatult kõnealused kabotaažveod seitsmele järjestikusele päevale kuus.

Konkurentsieeskirjade täitmise tagamine

ELi konkurentsipoliitika eesmärk on tagada konkurentsil põhinevad võrdsed tingimused. Selle järgimise tagavad liikmesriikide konkurentsiasutused koos komisjoniga. [Euroopa konkurentsivõrgustiku direktiiv](#) suurendab liikmesriikide konkurentsiasutuste volitusi ja tulemuslikkust, tugevdades ELi konkurentsieeskirjade rakendamist. Direktiivi täitmise tagamiseks andis komisjon [Eesti](#) Euroopa Kohtusse ja astus järgmise sammu [Rumeenia](#) suhtes algatatud menetluses.

Kaudne maksustamine õiglase ettevõtluskeskkonna tagamiseks

Käibemaksu ja aktsiise käsitlevate ELi õigusnormidega tagatakse, et ettevõtted saavad konkureerida ühtsel turul võrdses tingimustes ja et kui maksud kuuluvad tasumisele, siis need katasutakse. Ühiste õigusnormideta valdkondades, nagu sõidukite maksustamisel, jälgib komisjon, et liikmesriigid ei tekita diskrimineerivaid takistusi inimeste ja autode ELis liikumisele.

[Läbivaadatud aktsiisikaupade ühise raamistikuga](#) lihtsustatakse alkoholi, tubaka ja energiatoodete liikumist käsitlevaid õigusnorme. [Alkoholi aktsiisi käsitlevate läbivaadatud õigusnormidega](#) kehtestatakse väiketootjate ühine sertifitseerimissüsteem.

Komisjon algatas rikkumismenetlused [Hispaania](#) suhtes, kuna riik ei olnud üle võtnud [aktsiisikaupade ühist läbivaadatud raamistikku](#) ja [alkoholi aktsiisi käsitlevaid läbivaadatud õigusnorme](#). Üldiselt oli komisjoni tegevus õigusnormide täitmise tagamiseks tulemuslik: oli võimalik lõpetada 21 rikkumismenetlust, kuna üheksa liikmesriiki olid lõpule viinud mõlema õigusnormide komplekti ülevõtmise. [ELis elluviidava kaitsetegevuse puhul käibemaksu ja aktsiisi käsitlevate õigusnormide](#) ülevõtmise valdkonnas lõpetas komisjon ka Belgia, Kreeka, Hispaania, Austria ja Portugali suhtes algatatud rikkumismenetlused.

Komisjon algatas kaebuse alusel rikkumismenetluse [Portugali](#) suhtes, kuna riik ei järginud [aktsiisi otstarbel ELi veini määratlust](#), mis mõjutab teatavate alkoholise jookide maksustamist. Liidu õiguse kohaselt võib tooted, mille alkoholisisaldus on 15–18 mahuprotsenti, arvata veini kategooriasse ainult juhul, kui neid ei ole tootmise käigus rikastatud. Kuid Portugal käsitleb rikastatud tooteid veinina ja kohaldab ekslikult nullmaksumäära.

2023. aastal andsid komisjoni meetmed õigusnormide täitmise tagamiseks liidu maksuõiguse valdkonnas inimestele ja ettevõtetele märgatavaid eeliseid. Näiteks Rumeenia hüvitas inimestele registreerimismaksud, mis nõuti alusetult sisse teistest liikmesriikidest hangitud kasutatud autode puhul. [Kreeka](#) tühistas riikliku universaalteenuse osutaja osutatavate kaubanduslike postiteenuste käibemaksuvabastuse. Ettevõtted saavad nüüd üksteisega õiglaselt konkureerida ja pakkuda tarbijatele laiemat kaubanduslike postiteenuste valikut konkurentsivõimeliste hindadega. Lisaks sellele hõlbustavad Taani, Eesti, Iirimaa, Kreeka, Horvaatia, Itaalia, Leedu, Sloveenia ja Soome pärast edukaid EU Piloti dialooge nüüd [maksudega seotud nõuete sissenõudmist](#), vastates kiiresti ja täpselt teiste liikmesriikide esitatud teabenõuetele.

Kui kaupade ja teenuste esialgne hind jääb maksmata (näiteks kui ettevõtte on maksejõuetusmenetluses), siis peavad liikmesriigid [käibemaksudirektiivi](#) kohaselt vähendama riiklike tingimuste põhjal summat, millelt käibemaksu arvestatakse. Komisjon algatas nende õigusnormide rakendamise asjus EU Piloti dialoogi Hispaaniaga, eesmärgiga tagada, et käibemaksu kogutakse õigelt summalt, tekitamata ettevõtetele ebaproportsionaalselt halbu tingimusi. EU Piloti protsess lõpetati pärast seda, kui Hispaania võttis meetmeid, et viia oma õigusaktid vastavusse ELi õigusnormidega.

ELi õigusnormide kohaselt ei tule tasuda käibemaksu väljapoole ELi eksporditud kaupadelt. Bulgaariast ekspordivad kolmandate riikide ettevõtjad ei suutnud esitada riikliku haldusasutuse nõutud tollidokumenti ja pidid seetõttu tasuma käibemaksu. Pärast edukat EU Piloti dialoogi astus

2023. aasta septembris [otsustas](#) Euroopa Kohus pärast õigusnormide täitmise tagamiseks komisjoni võetud meetmeid, et Ühendkuningriik ei olnud asunud täima Euroopa Kohtu varasemat otsust kütuse mittenõuetekohase turustamise kohta. Euroopa Kohus määras Ühendkuningriigile rahalise karistuse.

Bulgaaria samme, et tagada nende õigusnormide nõuetekohane kohaldamine.

Ühtset turgu edendav otsene maksustamine

Ühtne turg tagab inimestele ja ettevõtetele vabaduse liikuda teistesse liikmesriikidesse ning seal tegutseda ja investeerida. Kuid riiklikud otsesest maksustamist käsitlevad õigusnormid ei ole ELis täielikult ühtlustatud. Riiklike maksusüsteemide erinevused tekitavad tõkkeid ühtsel turul ning võimaldavad agressiivset maksuplaneerimist ja maksustamise vältimist.

[Maksustamise vältimise viiside vastaste eeskirjade direktiivi](#) eesmärk on tagada minimaalne kaitse äriühingu tulumaksu vältimise eest kõikjal ELis, tagades samal ajal õiglasema ja stabiilsema ettevõtluskeskkonna.

2023. aastal otsustas komisjon anda [Belgia](#) ja [Luksemburgi](#) Euroopa Kohtusse, kuna nad olid selle direktiivi üle võtnud mittenouetekohaselt. Komisjon lõpetas edukalt Hispaania suhtes algatatud rikkumismenetluse, kuna Hispaania oli viinud lõpule [lahkumismaksu käsitlevate õigusnormide](#) ülevõtmise.

[Maksustamisalase halduskoostöö direktiiviga](#) kehtestati [uued maksustamise läbipaistvuse normid digiplatvormidel tehtavate tehingute jaoks](#). Need aitavad liikmesriikidel teha kindlaks olukorrad, kui maksu tuleks maksta, hoides ära maksustamise vältimise või vale aruandluse. Nende õigusnormide ülevõtmise edendamiseks algatas komisjon rikkumismenetlused 14 liikmesriigi suhtes ning astus edasisi samme [Belgia](#), [Kreeka](#), [Hispaania](#), [Küprose](#), [Poola](#) ja [Portugali](#) suhtes algatatud menetlustes. Õigusnormide täitmise tagamise meetmed olid edukad, kuna 2023. aasta lõpuks sai komisjon enamiku neist rikkumismenetlustest lõpetada.

2023. aastal võttis komisjon täiendavad meetmeid õigusnormide täitmise tagamiseks pärast seda, kui Euroopa Kohus [oli otsustanud](#), et Belgia rikkus liidu õigust, kui ta ei lubanud mitteresidendist maksumaksjatel, kes teenivad vähem kui 75 % oma kogu maailmas teenitavast tulust Belgias, arvata oma alimentide maksed maha oma maksustatavast tulust. Belgia ei viinud oma õigusakte Euroopa Kohtu esimese otsusega kooskõlla ja seega otsustas komisjon 2023. aasta novembris [anda Belgia teist korda Euroopa Kohtusse](#).

Õigusnormide täitmise tagamiseks komisjoni võetud meetmete ja ELis teenuste osutamise vabaduse tõkke kõrvaldamise tulemusena tühistas [Hispaania](#) ELis elavate mitteresidendist maksumaksjate kohustuse määrata maksuesindaja. Selle kohustusega tekitati täiendavad kulud mitteresidendist maksumaksjatele, heidutades neid tegevust alustamast või Hispaanias investeerimast.

Pärast mitteametlikku suhtlust komisjoniga viisid mitu liikmesriiki oma riiklikud õigusaktid vastavusse ELi otsesest maksustamist käsitlevate õigusnormidega. Leedu kõrvaldas maksustamise vältimise vastaste [hübriidseid ebakõlasid käsitlevate õigusnormide](#) mittenouetekohase ülevõtmise. Rumeenia parandas [maksustamise valdkonnas kohustuslikku automaatset teabevahetust](#) käsitlevate õigusnormide mittenouetekohase ülevõtmise ning parandas olukorra külaliskandajate sektoris, mis ei saanud kasu erandist, mis tehti maksude kinnipidamisele sidusettevõtjate vaheliste maksete puhul [ema- ja tütarettvõtjate direktiivi](#) alusel.

Komisjon otsustas kaebuse alusel algatada rikkumismenetluse [Rootsi](#) suhtes tulu eelmaksustamise valdkonnas. Rootsi piirab põhjendamatult teenuste osutamise vabadust ([Euroopa Liidu toimimise lepingu artikkel 56](#) ja [EMP lepingu artikkel 36](#)).

Turvaline ja lihtne toll

[Liidu tolliseadustikus](#) on tänapäevaseid kauplemissuhteid ja sidevahendeid arvesse võttes määratletud õigusraamistik tollieeskirjade ja -protseduuride jaoks ELi tolliterritooriumil.

Komisjoni strateegia tolli valdkonnas õigusnormide täitmise tagamiseks keskendus tolliseadustiku nõuetekohasele ja ühetaolisele kohaldamisele. Selleks analüüsis ta kaupade väärtuse tegelikust väärtusest väiksemana näitamise probleemi, hinnates IT-süsteemide liikmesriikide tolli valdkonnas, tehes kindlaks tollimaksuga võrdväärse mõjuga tasusid ELis ning otsides ebakõlasid [sularaha kontrollimise määruse](#) kohaldamisel.

2023. aastal keskendus komisjon tolliesindamise postitasude valdkonnas valdkondadeülesele uuringule, mis hõlmas kõiki liikmesriike madala väärtusega postisaadetisi käsitlevate sätete [kohaldamise](#) valdkonnas.

Keskkonnahoidliku, kestliku ja jõuka Euroopa loomine

Need on mõned näited selle kohta, kui jõuliselt on EL kliimamuutustele reageerinud. Euroopa roheline kokkulepe annab vajaliku raamistiku, stiimulid ja investeeringud – kuid lahendused tuleb leida inimestel, leiutajatel, inseneridel.

President von der Leyen oma 2023. aasta kõnes olukorrast Euroopa Liidus

Euroopa roheline kokkulepe on ELi tegevuskava selleks, et tegeleda kliima-, keskkonna- ja bioloogilise mitmekesisuse kriisist tuleneva kolmesuunalise ohuga. ELi eesmärk on tagada puhas, taskukohane ja kindel energia, et saavutada oma kliimaeesmärgid ja kiirendada majandusarengut. 2023. aastal soodustati komisjoni meetmetega õigusnormide täitmise tagamiseks puhast õhku ja vett, keskkonnahoidlikku transporti ning ringmajandust. Komisjon aitas ühise põllumajanduspoliitika raames nii liikmesriike kui ka põllumajandustootjaid. Ta tegi edusamme ELi energialiiduga ja jätkas tööd, et tagada jätkuvalt tuumaenergia ohutus.

Kliimameetmed

[Energialiidu ja kliimameetmete juhtimist käsitlevas määruses](#) on märgitud ühised [õigusnormid kavandamiseks, aruandluseks ja seireks](#), et aidata ELil saavutada oma 2030. aasta kliima- ja energiaeesmärgid. Ka tagatakse sellega asjakohane, õigeaegne ja ühtne ELi aruandlus [ÜRO kliimamuutuste raamkonventsiooni](#) ja [Pariisi kokkuleppe](#) raames.

Määrusega nõutakse, et liikmesriigid esitaksid vähemalt 30 aasta pikkuse perspektiiviga [pikaajalised strateegiad](#), et toetada [ELi kliimaeesmärkide](#) rakendamist. 2023. aastal astus komisjon järgmise sammu rikkumismenetluses, mis oli algatatud [Poola](#) ja [Rumeenia](#) suhtes, kuna nad ei olnud kõnealustest strateegiatest komisjonile teatanud.

Ka peavad liikmesriigid koostama kümneaastased [riiklikud energia- ja kliimakavad](#), milles on esitatud nende tegevuskava energialiidu eesmärkide saavutamiseks, sh süsinikuheite

vähendamiseks. Komisjon algatas rikkumismenetluse eelsed dialoogid 11 liikmesriigiga, kes ei esitanud õigel ajal aastate 2021–2030 ajakohastatud kavade projekte. Dialoogid olid üldiselt edukad ja enamik asjaomastest liikmesriikidest esitas oma ajakohastatud kavad. Kolm dialoogi lõppes rikkumismenetlusega, nimelt [Bulgaaria](#), [Austria](#) ja [Poola](#) suhtes.

Keskkonnahoidlik transport

Kestlik linnatransport ning keskkonnasõbralikud ja energiatõhusad sõidukid parandavad inimeste elukvaliteeti ja tugevdavad ELi majandust. Eesmärk on parandada transporti, vähendades samal ajal Euroopa linnades liiklusummikute tekke sagedust, õnnetuste arvu ja saastatuse määra.

2023. aastal andis komisjon [Bulgaaria](#) Euroopa Kohtusse, kuna riik ei olnud üle võtnud [ELi õigusnorme](#), millega määratakse keskkonnasõbralike sõidukite riigihangete riiklikud miinimumeesmärgid. Need eesmärgid on eriti asjakohased linnades kasutatavate busside puhul, mille riigihanked moodustavad ligikaudu 70 % turust. Komisjon lõpetas Tšehhi, Eesti, Ungari, Sloveenia, Soome ja Rootsi suhtes

algatatud rikkumismenetlused, kuna nad olid nende õigusnormide ülevõtmise lõpule viinud.

Puhas õhk ja vesi

ELi puhta õhu poliitika eesmärk on parandada õhukvaliteeti ja vähendada õhusaastet, et kaitsta keskkonda ja inimeste tervist. Õhusaaste on ELis jätkuvalt peamine keskkonnaga seotud terviseprobleemide põhjustaja. See põhjustab raskeid haigusi nagu astma, südame-veresoonkonna probleemid ja kopsuvähk, kusjuures enim mõjutab see haavatavaid rühmasid.

ELi veepoliitika kaitseb veevarusid, mage- ja soolase vee ökosüsteeme ning tagab meie joogi- ja vannivee puhtuse. [Veepoliitika raamdirektiiviga](#) on määratud kindlaks ELi veepoliitika peamine raamistik ja peamised eesmärgid.

Komisjon kutsus [12 liikmesriiki](#) üles tagama nende mitme õhusaasteaine vähendamise eesmärkide nõuetekohase rakendamise kooskõlas [ELi õigusnormidega](#). Ka [tagas](#) komisjon õhusaasteainete seiret käsitlevate [ELi õigusaktide](#) täitmise.

Inimeste kaitsmiseks keskkonnamüra eest kutsus komisjon [Prantsusmaad](#) ja [Kreekat](#) üles võtma vastu müra tegevuskavad ja/või kaardid. Ta astus järgmise sammu menetluses, mis oli algatatud [Läti](#) ja [Austria](#) suhtes, kuna nad ei olnud selles valdkonnas [ELi õigusnorme](#) täielikult üle võtnud.

ELi veepoliitika raames otsustas komisjon anda [Belgia](#) Euroopa Kohtusse, kuna riik ei võtnud Valloonia nitraadireostuse asjus piisavalt meetmeid. Komisjon sai lõpetada menetluse enne 2023. aasta lõppu, kuna Belgia saavutas vastavuse ELi õigusnormidele. Ka otsustas komisjon anda [Kreeka](#) Euroopa Kohtusse, kuna riik ei esitanud ajakohastatud üleujutusrisi ja -ohu kaarte. Komisjon astus edasisi samme [kaheksa liikmesriigi](#) vastu, kes ei olnud lõpule viinud oma veemajanduskavade ja/või üleujutusrisi maandamise kavade läbivaatamist. Viimaks andis komisjon [Hispaania](#) vajakajäämist tõttu reovee puhastamises Euroopa Kohtusse.

Elurikkuse kaitse

ELi elurikkuse strateegia aastani 2030, mis on Euroopa roheline kokkuleppe osa, on ELi kava tagada 2030. aastaks elurikkuse taastumine. See sisaldab konkreetseid kohustusi ja meetmeid, et kaitsta loodust ja ümber pöörata ökosüsteemide kahjustumise seaduspära, tuginedes kehtivatele loodust käsitlevatele õigusaktidele.

Komisjon otsustas anda [Bulgaaria](#), [Iirimaa](#), [Kreeka](#), [Itaalia](#), [Läti](#) ja [Portugali](#) Euroopa Kohtusse, kuna nad ei olnud takistanud invasiivseid võõrliike Euroopa loodust kahjustamast. Ta andis ka [Iirimaa](#) Euroopa Kohtusse, kuna riik ei olnud invasiivseid võõrliike käsitlevate [ELi õigusnormide](#) alusel nõutavaid karistusi vastu võtnud ega neist teada andnud. Iirimaa, Kreeka, Itaalia, Läti ja Portugali suhtes algatatud menetlused lõpetati 2023. aastal, kuna need riigid saavutasid vastavuse liidu õigusele. Komisjon astus järgmise sammu menetluses, mis oli algatatud [Eesti](#) suhtes, kuna riik ei olnud [elupaikade direktiivi](#) nõuetekohaselt kohaldanud, eelkõige seoses raiega Natura 2000 aladel.

Komisjon otsustas anda [Portugali](#) Euroopa Kohtusse, kuna riik ei võtnud nõuetekohaselt üle [keskkonnamõju hindamise direktiivi](#). Juhtum lõpetati hiljem 2023. aastal, kuna Portugal tegi vajalikud õiguslikud muudatused.

Ringmajanduse edendamine

ELi eesmärk on minna üle ringmajandusele, et muutuda keskkonnasõbralikumaks ja konkurentsivõimelisemaks. Üleminek ringmajandusele vähendab survet loodusvaradele ning loob kestlikku majanduskasvu ja töökohti. See on vajalik, et saavutada ELi 2050. aasta kliimaneutraalsuse eesmärk ja peatada elurikkuse kadumine. [Ringmajanduse tegevuskava](#) on Euroopa roheline kokkuleppe oluline osa.

Komisjon andis [Kreeka](#), [Horvaatia](#), [Slovakkia](#) ja [Sloveenia](#) Euroopa Kohtusse, kuna nad ei olnud sulgenud prügilaid ja korrastanud nende territooriumi. Ka kutsus ta [Slovakkia](#)t üles täitma [jäätmete raamdirektiivi](#) 67 mahajäetud jäätmeoidla asjus. Komisjon algatas rikkumismenetlused [kuue liikmesriigi suhtes](#), kes ei olnud neid õigusnorme oma õigusesse nõuetekohaselt üle võtnud.

Komisjon lõpetas Sloveenia suhtes algatatud menetluse, mis käsitles 20 ebaseaduslikku prügilat, kuna need olid järk-järgult suletud ja nende territoorium korrastatud. Ka võttis komisjon vastu põhjendatud arvamuse Euroopa Liidu toimimise lepingu artikli 259 alusel pärast seda, kui [Poola esitas Saksamaa vastu](#) kaebuse, mis käsitles ebaseaduslikke jäätmesaadetisi Saksamaalt Poolasse.

Kestlik põllumajandus, millega tagatakse toiduainete tarnekindlus

ELi [ühise põllumajanduspoliitika](#) eesmärk on tagada toiduainete tarnekindlus ELis, stabiliseerida põllumajandusturget ja kindlustada põllumajandustootjatele õiglase tulu. See aitab samuti lahendada kliimamuutuste ja elurikkuse kadumisega seotud probleeme.

Alates 2023. aastast on kõigil liikmesriikidel kasutusel riiklikud strateegilised kavad selle kohta, kuidas kasutada ELi rahalist toetust ühise põllumajanduspoliitika eesmärkide saavutamiseks. Komisjon toetab liikmesriike nende kavade nõuetekohasel kohaldamisel. Muud ELi õigusnormide rakendamise valdkonnas tehtava tiheda koostöö valdkonnad on [mahepõllumajandus](#) ja [geograafiliste tähistekaitse](#).

Tänu komisjoni meetmetele õigusnormide täitmise tagamiseks võtsid kõik liikmesriigid üle [direktiivi, mis käsitleb põllumajandustoodete ja toiduainete tarneahelas ettevõtjatevahelistes suhetes esinevaid ebaausaid kaubandustavasid](#). Komisjon pidas dialooge 22 liikmesriigiga, et tagada nii ülevõtmise täielikkus kui ka nõuetekohasus.

Kestlik kalandus ja mereruumi planeerimine

ELi [ühise kalanduspoliitika](#) eesmärk on tagada kalanduse ja vesiviljeluse pikaajaline kestlikkus, mis toetaks toiduainete kättesaadavust. Selle eesmärk on samuti säilitada rahuldavat elatustaset neile, kes sõltuvad kalapüügist. Poliitika keskendub kalavarude säilitamisele selliste meetmete abil nagu laevastiku püügivõimsuse piiramine ja püügi piirnormide kehtestamine. Liikmesriigid peavad võtma kasutusele kontrolli ja õigusnormide täitmise tagamise süsteemid, et veenduda nende meetmete täielikus rakendamises.

Komisjon astus järgmise sammu hariliku tuuni kasvanduste riiklikus kontrollisüsteemis esinevate vajakajäämistest tõttu [Horvaatia](#) suhtes algatatud menetluses. Ta lõpetas Taani suhtes algatatud menetluse, kuna riik saavutas vastavuse ELi kaalumise ja püügi aruandluse kohustustele.

[Mereala ruumilised plaanid](#) edendavad meremajanduste kestlikku kasvu ning mereressursside mõistlikku kasutamist. Komisjon kutsus [Kreekat](#), [Horvaatiat](#), [Itaaliat](#),

[Küprost](#), [Portugali](#) ja [Rumeeniat](#) üles koostama oma plaanid ja saatma need komisjonile. Komisjon sai lõpetada Bulgaaria ja Hispaania suhtes algatatud menetlused, kuna nad olid selle kohustuse täitnud.

Keskkonnanõuetega juhtimine

Inimeste kaasamine keskkonnaküsimustesse on määrava tähtsusega, et suurendada keskkonnanõuete täitmist ja saavutada tervislikum keskkond. Komisjon kutsus [Austriat](#) üles täiendama oma õigusakte, mis käsitlevad üldsuse osalemist otsustusprotsessis ning juurdepääsu õigusemõistmisele keskkonnaküsimustes kooskõlas [Ärthusi konventsiooniga](#). Ta sai lõpetada Prantsusmaa suhtes algatatud menetluse, kuna riik saavutas inimeste keskkonnateabele juurdepääsu parandamisega vastavuse [ELi õigusnormidele](#). Komisjon astus järgmise sammu menetluses, mis oli algatatud [Bulgaaria](#) suhtes, kuna riik ei olnud kõrvaldanud [õhukvaliteedi kavade](#) puhul õigusemõistmisele juurdepääsu tõkkeid.

Puhas ja taskukohane energia

ELi integreeritud energiaturg on kõige kulutõhusam viis tagada inimestele ja ettevõtetele kindel ja taskukohane energiavarustus. Ühised õigusnormid ja piiriülene taristu võimaldavad tarnida ühes ELi riigis toodetud energiat tarbijatele teises riigis. Konkurents ja tarbijatele kättesaadavate energiatarbijate suur valik hoiavad hinnad kontrolli all. Ka aitab integreeritud turg kestlikkust suurendada.

Komisjon algatas rikkumismenetluse [Horvaatia](#) suhtes, kuna riik piiras gaasi eksporti, ja [Rumeenia](#) suhtes, kuna riik piiras elektri eksporti.

Komisjon jälgis [paketi „Puhas energia kõikidele eurooplastele“](#) rakendamist. Paketi õigusaktide rakendamine loob eeldused [paketi „Eesmärk 55“](#) ja [kava „REPowerEU“](#) kohaldamiseks.

ELi õigusnormide liikmesriigi õigusesse täieliku ülevõtmise saavutamiseks läks komisjon edasi järgmiste riikide suhtes algatatud rikkumismenetlustega:

- [Prantsusmaa, Malta, Madalmaad, Poola ja Portugal hoonete energiatõhususe direktiivi muutmise asjus](#);
- [Ungari energiatõhususe direktiivi muutmise asjus](#);
- [kümne liikmesriigi suhtes küsimustes, mis on seotud taastuvenergia direktiiviga \(RED II\) ning](#)
- [13 liikmesriigi suhtes küsimustes, mis on seotud elektridirektiiviga.](#)

Samal ajal suutis komisjon lõpetada 23 rikkumismenetlust, kuna liikmesriigid olid kõnealuste direktiivide ülevõtmise lõpule viinud.

Tuumaenergia ohutuse tagamine

Tuumaenergia võib aidata saavutada kliimaeesmärke ja tagada energiapuudust, kuid saavutada tuleb kõrgeimal tasemel tuumaohutus ja kiirguskaitse. Komisjon jätkas tuumaohutust käsitleva Euratomi õigusraamistiku tõhusa rakendamise toetamist, et kaitsta töötajaid, patsiente ja üldsust ioniseeriva kiirguse eest ning tagada radioaktiivsete jäätmete ohutu käitlemine.

Komisjon algatas [rikkumismenetlused kaheksa liikmesriigi suhtes, kuna nad ei olnud võtnud nõuetekohaselt üle \[kiirguskaitse õigusakte\]\(#\). Bulgaaria, Iirimaa, Prantsusmaa, Leedu ja Luksemburgi suhtes algatatud menetlused õnnestus 2023. aastal lõpetada, kuna need riigid olid kohandanud oma riiklikke õigusnorme ja andnud täiendavaid selgitusi.](#)

Komisjon lõpetas samuti Taani, Horvaatia, Madalmaade ja Poola suhtes algatatud menetlused seoses [radioaktiivsete jäätmete direktiiviga](#) pärast seda, kui riigid olid täiendanud oma riiklikke õigusakte. Direktiivi nõuetekohane ülevõtmine aitab tagada kasutatud tuumakütuse ja radioaktiivsete jäätmete ohutu ja vastutustundliku käitlemise, kaitstes inimesi ja keskkonda radioaktiivse saastatusega seotud ohtude eest.

Digiajastule vastav Euroopa

Oleme oma silmaga näinud, mil määral digitehnoloogia võib lihtsustada äritegevust ja igapäevaelu. Asjaolu, et taasterahastu „NextGenerationEU“ on kuhjaga ületanud oma eesmärgi investeerida 20 % digiprojektidesse, räägib enda eest. Nende summade abil on liikmesriigid digitaliseerinud oma tervishoiu-, kohtu- ja transpordisüsteeme.

President von der Leyen oma 2023. aasta kõnes olukorrast Euroopa Liidus

EL toetab inim põhist ja kestlikku visiooni digitaalühiskonnast, mis võimestab inimesi ja ettevõtteid. Digitaalühiskond ja digitehnoloogia toovad endaga kaasa uusi vabadusi ja õigusi ning uusi võimalusi õppimiseks, meelelahutuseks ja töötamiseks. 2023. aastal tagas komisjon ELi õigusnormide täitmise, et edendada tehnoloogiat, tagades samal ajal avatud, õiglase ja kestliku digikeskkonna.

Inimeste heaks toimiv tehnoloogia

[Euroopa elektroonilise side seadustik](#) ajakohastab ELi telekommunikatsiooninorme nii tarbijate kui ka tööstuse huvides. 2023. aastal sai komisjon lõpetada Eesti, Hispaania, Prantsusmaa, Horvaatia, Luksemburgi, Austria, Rumeenia ja Slovakkia suhtes algatatud menetlused. Seadustik on täielikult üle võetud 24 liikmesriigi õigusesse. Selgemad tarbijalepingud, parem teenuste kvaliteet ja tugev konkurents turgudel suurendavad investeringuid ühendatusesse, kaitstes samal ajal Euroopa kasutajaid.

Õiglane ja konkurentsivõimeline digimajandus

[Platvormide ja ettevõtjate vahelisi suhteid käsitlev määrus](#) on esimene õigusnormide komplekt, mille eesmärk on luua õiglane, läbipaistev ja prognoositav ettevõtluskeskkond väiksemate ettevõtjate ja kauplejate jaoks veebiplatvormidel. Komisjon algatas rikkumismenetlused [kaheksa liikmesriigi](#) suhtes, kuna nad ei olnud täitnud sellest määrusest tulenevaid kohustusi. Neist kaheksast juhtumist lõpetas komisjon edukalt Tšehhi ja Portugali suhtes algatatud menetlused ning astus järgmise sammu [Ungari ja Leedu](#) suhtes algatatud menetlustes.

[Direktiiviga, mis käsitleb autoriõigust digitaalsel ühtsel turul](#), ning [direktiiviga, mis käsitleb veebis ülekantavaid televisiooni- ja raadiosaateid](#), ajakohastatakse ELi autoriõiguse norme ning võimaldatakse tarbijatel ja loojatel võtta digimaailmast maksimumi. Komisjon andis [Bulgaaria](#), [Taani](#), [Soome](#), [Läti](#), [Poola](#) ja [Portugali](#) Euroopa Kohtusse, kuna nad olid neist kahest direktiivist

vähemalt ühe ülevõtmisel jätkuvalt ajakavast maas. See õigusnormide täitmise tagamise meede tähendas, et 2023. aasta lõpuks ei olnud mõlema direktiivi ülevõtmist lõpetanud ainult Poola.

Avatud, demokraatlik ja kestlik digitaalühiskond

Muudetud [audiovisuaalmeedia teenuste direktiiv](#) edendab õiglasi tingimusi kõigile audiovisuaalsektoris osalejatele. See hõlmab tavapärase televisiooniteenuse osutajaid ja tellitavate teenuste osutajaid. Osa õigusnormidest kohaldatakse ka videojagamisplatvormide suhtes. Direktiivi eesmärk on saavutada turvalisem, õiglasem ja mitmekesisem audiovisuaalmaastik.

Komisjon sai lõpetada Tšehhi, Eesti, Prantsusmaa, Horvaatia, Sloveenia ja Slovakkia suhtes algatatud rikkumismenetlused, kuna need riigid olid direktiivi ülevõtmise lõpule viinud.

[Digiteenuste määrusega](#) on kehtestatud ühtsel turul kohaldatavad ühised õigusnormid, sh ebaseadusliku ja kahjuliku internetipõhise tegevusega ning desinformatsiooniga seotud hoolsuskohustus. Sellega kehtestatakse enneolematud nõuded suurte digivahendajate, sh veebiplatvormide vastutuse kohta. Komisjon [toetas](#) liikmesriike uue õigusakti kohaldamiseks valmistumisel. Ta võttis samuti vastu [loetelu, millega määrati 17 väga suurt veebiplatvormi ja kaks väga suurt otsingumootorit](#). Need teenuseosutajad pidid kõigi ELi kasutajate huvides hakkama täitma digiteenuste määruse nõudeid teistest varem, juba 2023. aasta augustis.

Andmepõhise majanduse edendamine

[Avaandmete direktiivi](#) eesmärk on suurendada avaliku sektori koostatud ja rahastatud andmete taaskasutamist kõigi jaoks mis tahes uuel eesmärgil. Sellega soodustatakse andmemahukat innovatsiooni, nagu sageli dünaamilisi andmeid kasutavate ilma- või transpordirakenduste väljatöötamist. Direktiiv suurendab läbipaistvust, avades juurdepääsu riiklikult rahastatavatele teadusandmetele, ning toetab uusi tehnoloogilisi lahendusi, sealhulgas tehisintellekti.

Komisjon astus järgmise sammu [nelja liikmesriigi](#) (Belgia, Bulgaaria, Läti ja Madalmaad) suhtes algatatud rikkumismenetlustes ning andis nad Euroopa Kohtusse, kuna nad ei olnud direktiivi oma õigusesse üle võtnud. Samal ajal suutis komisjon lõpetada teiste liikmesriikide suhtes algatatud rikkumismenetlused, kuna nad olid andnud komisjonile teada täielikust ülevõtmisest.

Ettevõtete piiriülese tegevuse edendamine

ELi [äriühinguõigus](#) tagab prognoositava õigusraamistiku, et aidata ELi ettevõtetel tegutseda piiriüleselt ning tulla toime uute väljakutsetega üha digitaalsemas maailmas. [Digiülemineku direktiivi](#) vastuvõtmine oli oluline samm äriühinguõiguse valdkonnas digiülemineku suunas. Ka vähendab see ettevõtete kulusid, võimaldades ettevõtjatel luua uusi ettevõtteid ja ajakohastada oma teavet äriregistris alguses lõpuni internetis. [Piiriülese liikuvuse direktiiviga](#) on kehtestatud selged menetlused ühinemiste, jagunemiste ja teises riigis tegutsema asumise kohta, et toetada ettevõtteid, kui nad soovivad oma tegevust ühtsel turul laiendada või restruktureerida.

2023. aasta lõpuks oli digiülemineku direktiivi üle võtnud kokku 23 liikmesriiki. Komisjon astus järgmised sammud menetlustes, mis olid algatatud [Bulgaaria](#) ja [Küprose](#) suhtes, kuna nad ei olnud direktiivi üle võtnud. Ka algatas komisjon rikkumismenetlused [11 liikmesriigi](#) suhtes, kuna nad ei olnud üle võtnud direktiivi teatavaid norme, millel oli pikem rakendamistähtaeg. Kuna 20 liikmesriiki ei võtnud piiriülese liikuvuse direktiivi õigel ajal üle, algatas komisjon nende suhtes rikkumismenetlused. 2023. aasta lõpuks oli need õigusnormid üle võtnud kokku 19 liikmesriiki.

Digitaalsed transpordisüsteemid

Maanteetranspordi sektoris tagab [Euroopa elektroonilise teemaksu kogumise süsteemi direktiiv](#) maksukogumisteenuste koostalitlusvõime ELi maanteedel. See võimaldab liiklejalatel kõikjal ELis maksta teemaksu hõlpsasti – ainult ühe teenuseosutajaga sõlmitud liitumislepingu alusel ja ühe pardaseadme abil. Komisjon otsustas anda [Bulgaaria ja Poola](#) Euroopa Kohtusse kuna nad ei olnud seda direktiivi täielikult oma õigusesse üle võtnud. Ta jätkas [Taani, Kreeka, Soome ja Rootsi](#) suhtes samas küsimuses algatatud rikkumismenetlusi.

Lennundussektoris algatas komisjon mehitamata õhusõidukite käitamist käsitlevate [ELi õigusnormide](#) täitmata jätmise tõttu rikkumismenetluse [Slovakkia](#) suhtes. Ta algatas samuti rikkumismenetlused [17 liikmesriigi](#) suhtes, kuna nad ei olnud taganud vastavust [esimese ühisprojekti määrusele](#).

Selle määrusega tagatakse menetluskordade ja tehniliste lahenduste sünkroniseeritud rakendamine, mis on oluline, et lennuliikluse korraldamine toimiks hästi kogu ühtse Euroopa taeva võrgustikus.

Õiglase ja sotsiaalse Euroopa rajamine

Meie maailmajao tulevik sõltub tänapäevast valikutest. Sammudest, mida astume liidu väljakujundamiseks. Euroopa inimesed soovivad liitu, mis seisab nende eest suure võimuvõitluse ajal. Kuid ka liitu, mis kaitseb neid ning seisab partneri ja liitlasena nende kõrval igapäevastes võitlustes.

President von der Leyen oma 2023. aasta kõnes olukorrast Euroopa Liidus

EL tegutseb majanduse taastamise ning sotsiaalselt õiglase ja ausa rohe- ning digipöörde nimel. ELi õigusnormide eesmärk on anda igapäevase elus võrdsed võimalused ja samad sotsiaalsed õigused. Seetõttu võttis komisjon 2023. aastal õigusnormide täitmise tagamise meetmeid, et kaitsta töötajate õigusi ja edendada õiglasi töötingimusi. Ta tõkestas diskrimineerimist, mis õõnestab töötajate vaba liikumist, ja saavutas töö- ja pereelu ühitamist käsitlevate ELi õigusnormide laiema rakendamise.

Tööõigus

ELi tööõigus kaitseb töötajaid nende suhetes tööandjatega. Nende õigusnormidega tagatakse kestlik tööaeg ja puhkeaeg, ebakindlas töösuhtes olevate töötajate võrdne kohtlemine ja töötajate huvide nõuetekohane arvesse võtmine maksejõuetuse korral.

Komisjon avaldas [aruande selle kohta, kuidas liikmesriigid on rakendanud töötaja direktiivi](#). Tulemused näitavad, et liikmesriikides on rakendamise seis üldiselt positiivne. Komisjoni [tõlgendavas teatises](#) on esitatud direktiiviga seotud Euroopa Kohtu praktika kokkuvõte, et tagada sidusrühmade jaoks õigusselgus ja -kindlus.

Selleks et tagada [tähtajalist tööd käsitlevate ELi õigusnormide](#) täitmine, võttis komisjon [täiendavaid meetmeid Itaalia vastu](#), sh [aukohtunike](#) töötingimuste puhul. Eesmärk oli vältida tähtajaliste lepingute kuritarvitamist ja diskrimineerivaid töötingimusi avalikus sektoris. EU Piloti dialoogi raames käsitles komisjon veel tähtajaliste töötajate võimalikku diskrimineerimist Poolas. Poola muutis seejärel oma õigusnorme töösuhte lõpetamise kohta, eesmärgiga tagada, et tähtajalisi töötajaid ei diskrimineerita.

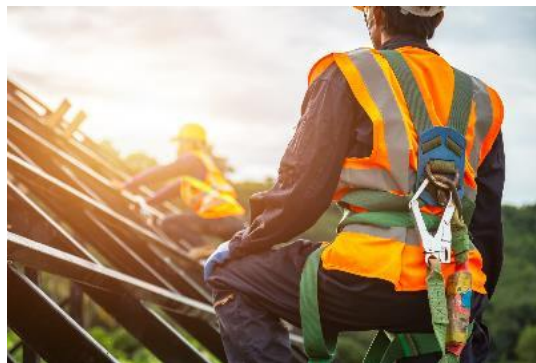
Uue [miinimumpalga direktiiviga](#) kehtestatakse sobiliku miinimumpalga ühtne raamistik ELis. Selleks et edendada selle algusest peale nõuetekohast ülevõtmist, toetas komisjon liikmesriike märksa enne ülevõtmise tähtpäeva 15. novembril 2024 sellega, et andis neile suuniseid [eriotstarbelise eksperdirühma esitatud aruandes](#).

Õiglasi töötingimusi ja võrdset tööhõivet käsitlevate õigusnormide täitmise tagamine on keske tähtsusega, et suurendada inimeste heaolu ja parandada ühtse turu toimimist. Oluline põhimõte on tagada võrdsed võimalused liikmesriikide tööturgudel.

Töetervishoid ja tööohutus

EL on välja töötanud ulatusliku [töetervishoidu ja tööohutust](#) käsitlevate õigusnormide kogumi, et tagada töötajate kõrgetasemeline kaitse. Tervislikud ja ohutud töötingimused tähendavad hea tervisega tootlikku töötajaskonda, mis omakorda aitab kaasa ELi kestlikule majanduskasvule.

Komisjon jätkas oma EU Piloti dialoogi viie liikmesriigiga, et viia riiklikud meetmed kooskõlla keemiliste mõjurite direktiivi [töökeskonna ohtlike ainete soovituslike piirnormide neljanda loeteluga](#). Selle tulemusena saavutasid Ungari ja Madalmaad direktiivile vastavuse ning Tšehhi ja Poola võtsid kohustuse viia oma õigusaktid peagi ELi õigusnormidega kooskõlla. Seevastu [Saksamaa](#) suhtes algatas komisjon rikkumismenetluse.

Ka jätkas komisjon EU Piloti dialoogi 13 liikmesriigiga [kantserogeensete, mutageensete või reproduktiivtoksiliste ainete direktiivi](#) ajakohastava esimese muudatuse ülevõtmise asjus. Pärast seda dialoogi saavutasid kuus liikmesriiki direktiivile vastavuse ja kolm võtsid ise kohustuse viia oma õigusaktid ELi õigusnormidega kooskõlla. Ülejäänud nelja liikmesriigiga dialoog jätkub. Lisaks algatas komisjon 14 liikmesriigiga EU Piloti dialoogi, et tagada vastavus ajakohastatud [bioloogiliste mõjurite direktiivile](#).

Komisjon lõpetas kolm rikkumismenetlust, kuna Saksamaa, Küpros ja Austria olid ELi õigusnormid oma õigusesse üle võtnud. Asjakohased õigusaktid olid vastavalt [ehitusplatside direktiiv](#), [laevadel raviteenuste osutamise direktiiv](#) ning [isikukaitsevahendite direktiiv](#). Tänu sellele on töötajatel turvalisemad töötingimused.

Töäjõu liikuvus

[Töötajate liikumisvabadus](#) on üks ELi põhivabadusi. See hõlmab õigust töötada ja elada sel otstarbel teises liikmesriigis, otsida tööd teises liikmesriigis ja sinna jääda isegi pärast tööhõive lõppu. ELi töötajatel on riigi kodanikega võrdse kohtlemise õigus tööhõive, töötingimuste ning kõigi muude sotsiaalsete eeliste ja maksusoodustuste puhul.

Menetluses, mis põhines [Euroopa Parlamendile esitatud petitsioonil](#), andis komisjon [Itaalia Euroopa Kohtusse](#), kuna riik keeldus lõpetamast teistest riikidest pärit lektorite diskrimineerimist avalik-õiguslikes ülikoolides.

[Töötajate lähetamist käsitlevate direktiividega](#) reguleeritakse olukordi, kus tööandja saadab töötaja ajutiselt teenust osutama teise ELi liikmesriiki. See võib toimuda teenuse osutamise lepingu alusel või osana grupisisesest lähetamisest või renditöötajate pakkumise teel.

2023. aastal astus komisjon järgmise sammu rikkumismenetlustes, mis olid algatatud 17 liikmesriigi suhtes, kuna nad ei olnud viinud oma riiklike sätteid kooskõlla töötajate lähetamist käsitlevate [ELi õigusnormidega](#). Selle tulemusena andsid üheksa liikmesriiki teada oma valmidusest komisjoni tõstatatud probleemid lahendada.

Sotsiaalkindlustuse koordineerimine

[Liidu õigusega](#) koordineeritakse liikmesriikide sotsiaalkindlustussüsteeme. Seeläbi kaitstakse ELis liikuvate inimeste sotsiaalkindlustusõigusi. Seega on tegemist olulise elemendiga, et tagada inimeste tulemuslik vaba liikumine.

Pärast ELi kodanike esitatud kaebusi algatas komisjon [Kreeka](#) ja [Itaalia](#) suhtes rikkumismenetluse, kuna ELi töötajate juurdepääsu ülalpeetavate laste toetustele oli piiratud. Selle toetuse saamise eeltingimus on riigis kaks (Itaalia) või viis aastat elamine (Kreeka). Itaalias peab lisaks sellele laps elama toetusesaajaga koos. Need tingimused rikuvad töötajate liikumisvabadust ja sotsiaalkindlustuse koordineerimist käsitlevaid ELi õigusnorme.

Komisjon astus järgmise sammu menetluses, mis oli [Saksamaa](#) (Baieri) suhtes algatatud, kuna riik seadis peretoetuste indekseerimise eeltingimuseks toetusesaaja lapse elukoha. Selle meetme eesmärk on kaitsta töötajate liikumisvabadust ja kõrvaldada ebaõiglane kaudne diskrimineerimine võõrtöötajate kodakondsuse alusel.

Tänu neile õigusnormide täitmise tagamise meetmetele tööjõu liikuvuse ja sotsiaalkindlustuse koordineerimise valdkonnas on töötajatel kõikjal ELis juurdepääs

27 tööturule ja nad saavad kasu samast sotsiaalkindlustusest kui muud maksumaksjad neid vastuvõtvast liikmesriigis.

Sooline võrdõiguslikkus

[Töö- ja eraelu tasakaalustamise direktiivi](#) eesmärk on tagada võrdsus tööturul osalemisel. See lihtsustab hoolduskohustustega töötajate jaoks töö- ja pereelu ühitamist ning julgustab lapsevanemaid jagama hoolduskohustusi võrdselt.

2023. aasta aprillis astus komisjon edasisi samme [11 liikmesriigi](#) suhtes rikkumismenetlustes, mis algatati, kuna nad ei olnud direktiivi täielikult üle võtnud. Enamik neist liikmesriikidest võttis vajalikud õigusaktid vastu hiljem 2023. aastal. Lisaks sellele otsustas komisjon anda [Belgia](#), [Iirimaa](#) ja [Hispaania](#) Euroopa Kohtusse, kuna nad ei olnud seda direktiivi jätkuvalt täielikult üle võtnud.

Töölane mittediskrimineerimine ja kaasamine

Tunnustades võrdsust ELi aluspõhimõttena tegutseb komisjon selle nimel, et tagada mittediskrimineerimine tööhõives ja laiemalt.

[Euroopa ligipääsetavuse aktiga](#) kehtestatakse nõuded, mille eesmärk on tagada toodete ja teenuste ligipääsetavus puudega ja eakatele inimestele. Keskkond, kus on parem ligipääs toodetele ja teenustele, võimaldab kaasavama ühiskonna tekkimist ja lihtsustab puudega inimeste

iseseisvat toimetulekut.

Selleks et tagada [Euroopa ligipääsetavuse akti](#) täielik ülevõtmine, algatas komisjon rikkumismenetlused [Taani, Eesti ja Itaalia](#) suhtes ning astus järgmise sammu [Bulgaaria, Küprose, Iirimaa, Madalmaade ja Poola](#) suhtes algatatud menetlustes. Komisjon võttis samuti kasutusele toetuskeskuse [AccessibleEU](#), mis aitab liikmesriike ELi ligipääsetavust käsitlevate õigusaktide rakendamisel.

Inimeste ja meie vabaduste kaitse

Demokraatia tähendab meie kõigi õigust olla ära kuulatud. Kuid demokraatia tähendab ka meie kollektiivset vastutust. Iga uue põlvkonna ülesanne on tagada, et demokraatia püsib elujõuline, muuta see representatiivsemaks ja kaasavamaks, kaitsta seda sisemiste ja väliste ohtude eest, ning seista võimu kontrolli ja tasakaalustamise tagamise eest.

President von der Leyen kõrgetasemelisel valimisüritusel 23. oktoobril 2023

ELi väärtuste kaitse ja edendamine on Euroopa Komisjoni peamine prioriteet. Liidu õiguse täitmise tagamine on määrava tähtsusega, et tagada inimeste õigused, aidates veenduda, et põhiõigusi ja -vabadusi kaitstakse samal moel kõikides liikmesriikides. 2023. aastal jätkas komisjon meetmeid, millega kaitsta ja säilitada õigusriiki ning tagada põhiõiguste kaitse, ning võttis konkreetseid meetmeid sellistes valdkondades nagu ELi mittediskrimineerimise õigusaktidele vastavus ning lapse seksuaalse väärkohtlemise tõkestamist ja laste kaitset lapseröövide eest käsitlevate ELi õigusnormide täitmise tagamine. Ta kaitses tarbijate ja piiriüleste patsientide õigusi, tagas ohutuma transpordi ja tugevdas Euroopa julgeolekulüitu.

Õigusriigi kaitsmine

Komisjon kasutab ELis õigusriigi põhimõtte kaitsmiseks ja edendamiseks mitmesuguseid vahendeid. Liikmesriigid tagavad üldjuhul kõrgetasemelised õigusriigi põhimõtte standardid. Kuid teatavates liikmesriikides on ka märkimisväärsed probleeme, mille lahendamiseks komisjon kasutab mitmekülgset õigusriigi meetmepaketti.

Iga-aastases [õigusriigi olukorda käsitlevas aruandes](#) esitatakse nii positiivsed kui ka negatiivsed sündmused, mis on liikmesriikides õigusriigi kaitseks olulistest valdkondades toimunud, ning [riigipõhised soovitused](#). See aruanne on üks põhielementidest Euroopa õigusriigi mehhanismis, mis kujutab endast iga-aastast tsüklit, millega edendatakse õigusriiki ning ennetakse probleemide tekkimist või süvenemist.

[Õigusriigi tingimuslikkuse määrus](#) kaitseb ELi eelarvet õigusriigi põhimõtete rikkumisest tuleneva mõju eest. Komisjon kohaldab seda määrust rangelt: 13. detsembril 2023, üks aasta pärast seda, kui nõukogu võttis [meetmed](#), et kaitsta ELi eelarvet õigusriigi põhimõtete rikkumise eest Ungaris, [hindas komisjon uuesti](#) Ungari olukorda. Ta järeldas, et Ungari ei olnud lahendanud probleeme,

mis viisid [meetmete võtmiseni, et kaitsta ELi eelarvet](#), ning et seega ei olnud võimalik meetmeid tühistada.

Õigusriigi kaalutlused on samuti kaasatud [taaste- ja vastupidavusrahastu](#) tegevusse, [kus liikmesriigid rakendavad asjakohaseid reforme oma taaste- ja vastupidavuskavade alusel](#).

Õigusriigiga seotud probleemid võivad väljenduda konkreetset liidu õiguse rikkumises, millega komisjon on tegelenud rikkumismenetluste abil.

2023. aasta veebruaris otsustas komisjon anda [Poola](#) Euroopa Kohtusse, kuna Poola konstitutsioonikohus oli rikkunud liidu õigust. Komisjon oli järeldanud, et Poola konstitutsioonikohtu otsused mõjutasid kahjulikult ELi õiguskorra aluspõhimõtteid, sh liidu õiguse esimust. Teises, Poola suhtes algatatud rikkumismenetluses kinnitas Euroopa Kohus oma [otsuses](#) komisjoni seisukohta, et riigisiseste õigusaktidega on kahjustatud Poola kohtunike sõltumatust. Poola on andnud teada oma kavatsusest astuda kohtuotsuse täitmiseks vajalikke samme.

2023. aasta juunis algatas komisjon [Poola](#) suhtes rikkumismenetluse, mis käsitles õigusakti, millega luuakse erikomitee, et uurida Venemaa mõju Poola sisejulgeolekule ajavahemikus 2007–2022. Komisjon oli seisukohal, et selle õigusaktiga rikuti mitut Euroopa Liidu lepingu sätet ja põhimõtet ning Euroopa Liidu põhiõiguste hartast tulenevaid õigusi. Pärast komisjoni tegevust õigusnormide täitmise tagamiseks ei alustanud erikomitee tegevust ning pärast Poola 2023. aasta üldvalimisi saatis Seim selle liikmed laiali (kuigi komitee loomise õigusakti ei ole veel kehtetuks tunnistatud).

Rassismi, ksenofoobia ja diskrimineerimise vastu võitlemine

Vaenukõne ja vaenukuriteod ohustavad suurel määral mitte ainult nende otseseid ohvreid, vaid ka laiemat ühiskonda. Need õonestavad sotsiaalset ühtekuuluvust, levitades hirmu, lõhestades kogukondi ning edendades diskrimineerimist ja vägivalda soodustavat keskkonda.

Komisjon jätkas nende kuritegude tõkestamist, tagades [kriminaalõiguse vahenditega rassismi ja ksenofoobia vastu võitlemist käsitleva ELi raamotsuse](#) täitmise.

Selle õigusaktiga nõutakse, et kriminaliseeritaks avalik ohutamine vägivallale või vihkamisele rassilise kuuluvuse, nahavärvi, usutunnistuse, sünnipära, rahvuse või etnilise päritolu põhjal. Pärast komisjoni tegevust õigusnormide täitmise tagamiseks korrigeerisid Belgia, Saksamaa, Kreeka, Luksemburg ja Rumeenia oma õigusakte.

[Võrdsuse direktiividega](#) on keelatud diskrimineerimine soo, rassilise või etnilise päritolu, usutunnistuse või veendumuste, puude, vanuse või seksuaalse sättumuse alusel erinevates valdkondades.

Komisjon andis [Slovakkia](#) Euroopa Kohtusse, kuna riik ei olnud tulemuslikult lahendanud romadest õpilaste segregatsiooni probleemi hariduses. Diskrimineerimine etnilise päritolu põhjal hariduses on tõsine probleem, millest tekivad kogu elu mõjutavad tagajärjed, ja see on keelatud [rassilise võrdõiguslikkuse direktiivi](#) alusel.

Liidu õiguse rikkumisest teavitavate isikute kaitse

Rikkumisest teavitajate kaitse edendab põhiväärtusi – õigusriigi põhimõtteid ja demokraatiat – ning õigust väljendusvabadusele. Seda seetõttu, et rikkumisest teavitajad toovad rikkumisi päevavalgele, millega nad hoiavad ära avaliku huvi kahjustamist ning edendavad läbipaistvust ja vastutust. [Rikkumisest teavitajate kaitse direktiiv](#) kaitseb rikkumisest teavitajaid liidu õiguse rikkumisest teavitamisel survemeetmete eest. Sellega nõutakse, et liikmesriigid looksid tulemuslikud kanalid, mis võimaldavad teavitada sellisest rikkumisest konfidentsiaalselt.

Komisjon andis [Tšehhi, Saksamaa, Eesti, Luksemburgi, Ungari ja Poola](#) Euroopa Kohtusse, kuna nad ei olnud neid õigusnorme oma õigusesse üle võtnud. Kohtumenetluse eelsed rikkumismenetlused olid 2023. aasta lõpus samuti pooleli kuue muu liikmesriigi puhul. Samal ajal lõpetas komisjon üheksa liikmesriigi suhtes algatatud menetlused, kuna nad olid direktiivi täielikult oma õigusesse üle võtnud.

Laste kaitse

[Alaealiste jätkuva kaitse](#) nimel võttis komisjon edasi meetmeid 16 liikmesriigi suhtes rikkumismenetlustes, mis algatati, kuna nad olid [laste seksuaalset kuritarvitamist käsitleva direktiivi](#) üle võtnud mittenõuetekohaselt. Komisjonil õnnestus lõpetada Saksamaa ja Rootsi suhtes algatatud menetlused.

Lapsi tuleb samuti kaitsta lapse röövimise eest vanema poolt ja nad tuleb tuua võimalikult kiiresti tagasi nende tavapärasesse elukohta. [Brüsseli IIa määrus](#) kaitseb lapsi piiriülestes vaidlustes, mis on seotud vanemliku vastutuse ja lapseröövidega.

Komisjon algatas rikkumismenetluse [Poola](#) suhtes, kuna riik ei olnud täitnud [Brüsseli IIa määrusest](#) tulenevaid kohustusi. Komisjon on seisukohal, et Poola ametivõimud ei ole tunnustanud kohtuotsuseid, millega nõutakse neilt röövitud laste tagasi toomist teistesse liikmesriikidesse, ega taganud kiiresti ja tulemuslikult nende täitmist.

Kriminaalõiguslane koostöö ja kriminaalõigusega ette nähtud individuaalsed tagatised

[Euroopa vahistamismäärus](#) on liikmesriikide kriminaalõiguslase koostöö alustala. Selle täitmise tagamiseks läks komisjon [10 liikmesriigi suhtes](#) algatatud rikkumismenetlustega edasi. Kuna Itaalia, Küpros, Malta ja Rumeenia olid muutnud oma õigusakte, oli võimalik nende suhtes algatatud menetlused lõpetada. Veel üks – Iirimaa suhtes algatatud – rikkumismenetlus lõpetati, kuna riik oli viinud lõpule kriminaalasjades tehtavate kohtuotsuste vastastikku tunnustamist käsitlevate [ELi õigusnormide](#) ülevõtmise.

Komisjon tegi samuti edusamme [ELi menetlusõiguste direktiivide](#) ülevõtmise järelevalves. Ta algatas rikkumismenetlused 13 liikmesriigi suhtes [laste menetluslike tagatiste direktiivi](#) mittetäieliku ülevõtmise asjus. Ta jätkas rikkumismenetlusi 14 liikmesriigi suhtes, kes ei olnud [kaitsja kasutamise õigust käsitlevat direktiivi](#) oma õigusesse täielikult või nõuetekohaselt üle võtnud. Edasisi samme astuti ka [Bulgaaria ja Läti](#) suhtes, kuna nad olid mitterõuetekohaselt üle võtnud [sätteid, mis käsitlevad õigust saada kriminaalmenetluses teavet](#).

Komisjon tagas [kahtlusaluste ja süüdistatavate isikute õiguse suulisele ja kirjalikule tõlkele](#) nõuetekohase ülevõtmise. Ta algatas rikkumismenetluse [Bulgaaria](#) suhtes ning astus edasisi samme [Belgia, Portugali, Rootsi ja Läti](#) suhtes algatatud käimasolevates menetlustes. Komisjon algatas samuti menetlused [Belgia, Bulgaaria, Horvaatia, Läti ja Ungari](#) suhtes, kuna nad olid mitterõuetekohaselt üle võtnud [ELi õigusnormid, mis käsitlevad süütuse presumptsiooni tugevdamist](#).

Komisjon lõpetas kokku 13 menetlust, kuna liikmesriigid olid saavutanud kahtlusaluste ja süüdistatavate menetluslike tagatiste nõuetele vastavuse kooskõlas eespool nimetatud direktiividega.

Tarbijate kaitse

ELi õigusnormidega on ette nähtud tarbijate kõrgetasemeline kaitse kaupade ning digisisu ja -teenuste ostmisel ühtsel turul.

Kehtivaid tarbijakaitsenorme on muudetud rangemaks [direktiiviga, mis käsitleb tarbijakaitsenormide ajakohastamist ja parema täitmise tagamist](#). Direktiivi saavutused on näiteks suurem läbipaistvus hinnaalandustest teatamisel, rangemad karistused ja tugevamad õiguskaitsevahendid ebaausate kaubandustavade ohvritele. Tänu komisjoni tegevusele õigusnormide täitmise tagamisel on kõik liikmesriigid lõpule viinud nende õigusnormide oma õigusesse ülevõtmise protsessi. See kehtib ka [digitaalse sisu direktiivi ja kaupade müügi direktiivi](#) puhul. Komisjon on samuti lõpetanud kõik ülejäänud rikkumismenetlused, mis olid seotud [digitaalse sisu direktiivi ja kaupade müügi direktiivi](#) mittetäieliku ülevõtmisega, v.a ühe liikmesriigi puhul.

[Esindushagide direktiiviga](#) luuakse uus raamistik, et kaitsta tarbijaid ulatuslikku kahju põhjustavates olukordades. Pädevad üksused, näiteks tarbijaorganisatsioonid või avalik-õiguslikud asutused võivad algatada kohtumenetluse, et peatada rikkumised ja leida tarbijatele sobilikke õiguskaitsevahendeid. Komisjon algatas rikkumismenetlused 24 liikmesriigi suhtes, kuna nad ei olnud direktiivi õigel ajal üle võtnud, ja on neist menetlustest kaheksa puhul juba astunud järgmise sammu.

Euroopa Kohus kinnitas oma [otsuses](#), et Slovakkia ei olnud [COVID-19 pandeemia ajal](#) täitnud [pakettreiside direktiivi](#). Otsuses kinnitati, et reisijate õiguse saada 14 päeva jooksul pärast pakettreisi COVID-19 kriisi tõttu tühistamist tagasimakse peatamine rikkus direktiivi.

Isikuandmete kaitse

Andmekaitse on Euroopa Liidu põhiõiguste hartas sätestatud oluline kaitsemeede. 2023. aastal jätkas komisjon liikmesriikides ELi andmekaitsenormide rakendamise jälgimist. Ta hindas liikmesriikide õigusaktide vastavust [isikuandmete kaitse üldmäärusele](#) ja [andmekaitsealase õiguskaitse direktiivile](#), algatades vajaduse korral rikkumismenetluse.

Komisjon algatas Belgia suhtes [rikkumismenetluse](#), kuna Belgia andmekaitseasutuse liikmete ametist vabastamise kohta parlamendi tehtud otsust polnud võimalik edasi kaevata. Sellise otsusega rikuti [isikuandmete kaitse üldmäärust](#) ning Euroopa Liidu põhiõiguste hartast tulenevat õigust tõhusale õiguskaitsevahendile ja õiglasele kohtulikule arutamisele. Samas lõpetas komisjon ühe teise rikkumismenetluse, kui Belgia oli lahendanud oma andmekaitseasutuse liikmete ebapiisava sõltumatusega seotud probleemi.

Ohutum transport

Maanteetransport on kõige ulatuslikumalt kasutatav reisimisviis. Liiklusõnnetuste ohu piiramiseks on komisjon edendanud ELi õigusnorme ja tehnilisi standardeid, mille eesmärk on vähendada kõnealustest õnnetustest põhjustatud surmade arvu, ning taganud nende täitmise. 2023. aastal algatas komisjon rikkumismenetlused [Tšehhi ja Austria](#) suhtes, kuna nad ei olnud täielikult üle võtnud [muudetud ELi õigusnorme](#) maanteede infrastruktuuri

ohutuse korraldamise kohta. Ta algatas samuti rikkumismenetlused [Taani, Kreeka, Leedu ja Austria](#) suhtes ning jätkas [Bulgaaria ja Soome](#) suhtes algatatud rikkumismenetlusi [korralisi tehnoulevaatusi käsitlevate ELi õigusnormide](#) mittenõuetekohase ülevõtmise eest. Komisjon astus järgmise sammu rikkumismenetluses, mis oli [Tšehhi](#) suhtes algatatud, kuna riik oli võtnud mittenõuetekohaselt üle [ELi õigusnormid](#), mis käsitlevad sõidukijuhi terviseseisundi miinimumnõudeid südame ja veresoonekonna seisundite osas.

Raudteesektoris algatas komisjon rikkumismenetluse [Ungari](#) suhtes ja jätkas rikkumismenetlusi [Poola ja Portugali](#) suhtes, kuna nad ei olnud teatavaid [raudteeohutuse](#) norme nõuetekohaselt rakendanud. Ka jätkas komisjon [Saksamaa](#) ja [Poola](#) suhtes rikkumismenetlusi, mis algatati, kuna nad olid teatavaid raudtee [koostalitlusvõime](#) norme rakendanud mittenõuetekohaselt. Need on osa

[neljandast raudteepaketist](#), mille eesmärk on töötada välja raudteeteenuste ühtne turg, elavdada raudteesektorit ja muuta see teiste transpordiliikide kõrval konkurentsivõimelisemaks.

Merendussektoris algatas komisjon rikkumismenetluse [Rootsi](#) suhtes, kuna riik ei olnud täitnud ELi [meresõidu turvalisuse õigusaktidest](#) tulenevaid kohustusi. Nende õigusnormidega kehtestatakse turvalisuse nõuded laevadele ja sadamatele ning nähakse ette meresõidu turvalisuse kontrollid. Need meetmed panustavad olulisel määral sadamate turvalisusesse nii kuritegevuse tõkestamisel kui ka ELi elutähtsa taristu vastupidavuse suurendamisel.

Lennundussektoris algatas komisjon rikkumismenetluse [Eesti](#) suhtes, kuna riik ei olnud täitnud lennuohutusjuhtimist käsitlevaid [ELi õigusnorme](#). Ta algatas samuti rikkumismenetluse [Kreeka](#) suhtes, kuna riik ei olnud täitnud [ELi õigusnorme](#), mis käsitlevad lennuettevõtjate vastavuskontrolli ja järelevalvet tsiviillennundusohutuse valdkonnas. Komisjon algatas rikkumismenetlused ka [Taani ja Küprose](#) suhtes, kuna nad rakendasid ELi lennundusohutuse norme valesti.

Tervise ja toiduohutuse edendamine

Tervist ja toiduohutust käsitlevate ELi õigusnormide eesmärk on tagada kõrgetasemeline inimeste, loomade ja taimede tervise kaitse ning kaitsta tarbijate huve. Komisjon järgib valmisoleku ja ennetamise puhul terviseühtsuse põhimõtet, milles on lõimitud inimeste, loomade ja keskkonna tervis ning toidu- ja söödaohutus. Komisjon aitab liikmesriikidel rakendada ELi õigusnorme ja tagada nende täitmine ning teeb kontrollib nõuetele vastavust, sh audititega.

2023. aastal tegutses komisjon liikmesriikide liidu õigusele vastavusele tagamiseks mitmes valdkonnas. Teistes liikmesriikides tervishoiuteenuste kättesaadavuse valdkonnas muutis Soome oma õigusakte, et tagada sobilik hüvitis patsientidele kooskõlas [piiriülese tervishoiu direktiiviga](#). Inimkudede ja -rakkude valdkonnas sai komisjon kaebuse vajakajäämiste kohta Kreekas [ELi õigusnormide](#) rakendamisel, eelkõige seoses silmakoepankadele lubade väljastamisega. Pärast dialoogi komisjoniga lahendas Kreeka selle probleemi ning silmakoepankade tunnustamise taotlusi saab nüüd tulemuslikult menetleda.

[Taimetervise](#) valdkonnas lõpetas komisjon Itaalia suhtes algatatud menetluse, mis oli seotud taimekahjuri *Xylella fastidiosa* vastaste meetmete rakendamisega. Komisjoni audit kinnitas, et Itaalia oli pärast Euroopa Kohtu [otsust](#) kohapeal lahendanud rakendamise probleemid.

ELi üldsus pöörab üha rohkem tähelepanu [loomatervisele](#) ja [loomade heaolule](#). Selles valdkonnas ELi õigusnormide täitmise tagamiseks rakendasid komisjon ja liikmesriigid [ühiseid õigusnormide täitmise tagamise meetmeid](#), et tõkestada ebaseaduslikku kasside ja koertega kauplemist. Meetmed aitasid teha kindlaks

korduvad seaduspärad ja ettevõtjad, kes osalevad pettuslikus ja eksitavas tegevuses. Selle tulemusena algatati ELis 47 kohtumenetlust.

[ELi toiduteabe normid](#) kaitsevad tarbijaid eksitamise eest ning tagavad õiglase kaubanduse. Ühes loodusliku mineraalvee turustamise juhtumis tegi komisjon otsuse anda [Bulgaaria](#) Euroopa Kohtusse. Üks oluline probleem seisnes selles, et Bulgaaria õigusaktid võimaldavad turustada samast allikast saadud looduslikku mineraalvett ja allikavett rohkem kui ühe müüginimetusega. Ka ei ole nendes õigusaktides nõutud, et allika nimetus oleks märgitud mineraalvee ja allikavee etiketil.

Parem kutsealade reguleerimine ja spetsialistide vaba liikumine

[Proportsionaalsuse kontrolli direktiiv](#) kohustab liikmesriike tagama, et kõik kutsealadega seotud uued nõuded on vajalikud. Koormavad riiklikud õigusnormid muudavad kvalifitseeritud kandidaatidele raskemaks ELis mitmesugustel kutsealadel tööle asumise või neil töötamise ning kahjustavad seega jõupingutusi lahendada oskustöölise nappus ELis.

Komisjon algatas nende õigusnormide mittenõuetekohase ülevõtmise tõttu rikkumismenetlused [Belgia](#) ja [Eesti](#) suhtes ning astus järgmise sammu [16 liikmesriigi](#) suhtes juba algatatud menetlustes. Samal ajal lõpetas ta 12 liikmesriigi suhtes algatatud menetlused. Neis liikmesriikides saab proportsionaalsuse kontrolli direktiivist täit kasu, hõlbustades reguleeritud kutsealadel tööle asumist ja töötamist.

[Kutsekvalifikatsioonide tunnustamist](#) käsitlevate õigusnormide täitmise tagamiseks algatas komisjon menetlused [Belgia](#), [Küprose](#) ja [Rumeenia](#) suhtes ning kaks menetlust [Kreeka](#) suhtes. Näiteks Kreekas õigusnormide täitmise tagamiseks võetud meetmete eesmärk on veenduda, et karjäärinõustajate, koolidirektorite ja hariduse valdkonna muu juhtiva ametikoha kvalifikatsiooniga spetsialistid teistes liikmesriikides saavad Kreekas oma kutsealal tegutseda. Komisjon algatas menetlused [Saksamaa](#), [Iirimaa](#) ja [Hispaania](#) suhtes, kuna nad ei olnud taganud kogu ELi kutsekvalifikatsioonide tunnustamist, kuid lõpetas 13 liikmesriigi suhtes algatatud menetlused. [Iirimaa](#) suhtes algatatud menetlus põhines [Euroopa Parlamendile esitatud petitsioonil](#).

Lähetatud sõidukijuhtide kaitse

Maanteetranspordi sektoris tagatakse [ELi õigusnormidega](#) kaitse ühes liikmesriigis töötavatele, kuid ajutiselt teise liikmesriiki tööle saadetud sõidukijuhtidele. Nende õigusnormidega tagatakse, et kõnealused lähetatud sõidukijuhid saavad lähetuse ajal vastuvõtva liikmesriigi töötasu. Samuti nähakse nende õigusnormidega ette haldusnõuete ammendav loetelu ettevõtetele, kes lähetavad sõidukijuhte teise liikmesriiki, ning ühtlustatakse kontrollimeetmeid kogu ELis.

2023. aastal otsustas komisjon anda [Madalmaad ja Poola](#) Euroopa Kohtusse, kuna nad ei olnud neid õigusnorme oma õigusesse üle võtnud. Komisjon algatas rikkumismenetluse [Taani ja Prantsusmaa](#) suhtes ning astus edasisi samme samal põhjusel [kaheksa liikmesriigi](#) suhtes algatatud menetlustes.

Euroopa julgeolekuliidu tugevdamine

[Euroopa julgeolekuliidu](#) eesmärk on tagada, et ELi [julgeolekupoliitika](#) kohaneb muutuvate ohtudega ning loob pikaajalise ja kestliku vastupanuvõime. Komisjon jätkas oma tööd, et tagada sellist tegevust nagu terrorismi otstarbel väljaõpe ja reisimine ning terrorismi rahastamine kriminaliseeriva [terrorismivastase võitluse direktiivi](#) täitmine. Komisjon asus järgmise [sammu](#)

[10 liikmesriigi suhtes](#) algatatud menetlustes, et tagada direktiivi nõuetekohane ülevõtmine. Samal ajal lõpetas komisjon 11 liikmesriigi suhtes algatatud menetlused, kui nad olid kõnealused õigusnormid nõuetekohaselt üle võtnud.

[Terroristliku veebisisu määrus](#) aitab maandada veebis avaldatud terroristlikust sisust ja interneti terroristlikul otstarbel kuritarvitamisest tulenevat ohtu. Komisjon tegutses, et kaitsta selle määruse nõuetekohast rakendamist, algatades rikkumismenetlused [22 liikmesriigi](#) suhtes. Õigusnormide täitmise tagamise tegevus osutus tulemuslikuks ning 10 liikmesriiki juba täidavad oma kohustusi kõrvaldada terroristlik veebisisu. Vastavad rikkumismenetlused oli võimalik lõpetada.

[Tulirelvi käsitlevate ELi õigusnormidega](#) on kehtestatud miinimumnõuded tsiviilisikute tulirelvade omandamiseks, valdamiseks ja vahetamiseks ning need kaitsevad kuritegude ja [ebaseadusliku kauplemise](#) eest. Komisjon otsustas anda [Luksemburgi](#) ja [Rootsi](#) Euroopa Kohtusse, kuna nad ei olnud seda väga olulist õigusakti rakendanud. Kõnealune Rootsi suhtes algatatud menetlus oli võimalik hiljem lõpetada, nagu ka muud Rootsi, Bulgaaria, Iirimaa, Kreeka ja Luksemburgi suhtes algatatud menetlused. See tähendab, et EL on kõigi jaoks turvalisem, kuna need liikmesriigid kohaldavad nüüd õigusnorme, mis aitavad vältida ebaseaduslikku relvakaubandust.

Komisjon on pühendunud [digipöördega seotud olemuslike riskide](#) ning [organiseeritud kuritegevusest](#) jõukusele ja turvalisusele tekkiva ohu maandamisele. Ta algatas rikkumismenetlused [Tšehhi, Ungari, Poola, Sloveenia ja Soome](#) suhtes, et tagada [kriminaalõiguse abil rahapesu vastu võitlemist käsitleva direktiivi](#) ülevõtmine. Samal ajal sai komisjon tänu tehtud edusammudele lõpetada 13 teiste liikmesriikide suhtes algatatud menetlust.

Komisjon algatas [võitlust liidu finantshuve kahjustavate pettuste vastu käsitleva direktiivi](#) täitmise tagamiseks rikkumismenetlused [Bulgaaria](#) ja [Poola](#) suhtes ning astus järgmise sammu menetluses, mis oli kõnealuse direktiivi mittenõuetekohase ülevõtmise tõttu algatatud [Soome](#) suhtes.

Komisjon tegi täiendavad otsused, et tagada [narkootikumide](#) käsitlevate ühiste õigusnormide täitmine. Ta andis [Ungari](#) Euroopa Kohtusse, kuna riik ei austanud ÜRO narkootiliste ainete komisjonis sisukohta, mis oli kanepi ja sellega seotud ainete rahvusvahelistesse nimekirjadesse kandmise kohta ELi tasandil kokku lepitud.

Välispiiride haldamine

[Schengeni ala](#) on üks ELi suurimaid saavutusi, mis võimaldab ELi kodanikel, kolmandate riikide elanikel ja külastajatel vabalt ja turvaliselt ELis reisida. Komisjon on võtnud kohustuse tagada vastavus viisade ja elamislubade ühtsele vormile eesmärgiga hoida ELis reisimine ja elamine turvalisena, õiguslikult järjepidevana ning kooskõlas vaba liikumise ja rahvusvahelise koostöö põhimõtetega.

Komisjon algatas rikkumismenetlused [Bulgaaria](#), [Kreeka](#), [Küprose](#) ja [Leedu](#) suhtes, kuna nad ei rakendanud [ühtse viisavormi](#) osana nõutavat 2D vöötkoodi. Komisjon algatas pärast kaebuse saamist rikkumismenetluse [Portugali](#) suhtes, kuna

riik oli valesti rakendanud [ühtset elamisloavormi](#) kolmandate riikide kodanike elamislubade puhul. Komisjon astus järgmise sammu menetluses, mis oli [Bulgaaria](#) suhtes algatatud, kuna riik ei olnud rakendanud kõnelust kolmandate riikide kodanike uut elamisloavormi.

Ühtne ELi reageerimine rände ja varjupaiga valdkonnas

Komisjon jätkas tööd õigusnormidega, mille eesmärk on tagada kiire ja õiglane [varjupaiga-](#) ja [tagasisaatmismenetlus](#), anda [seaduslikke võimalusi](#) ELi pääsemiseks, tõkestada [ebaseaduslikku rännet](#) ja säilitada [ELi välispiiride terviklikkus](#), täielikus kooskõlas Euroopa väärtuste ja põhiõigustega. Need on [rände-](#) ja [varjupaigaleppe](#) eesmärgid, milles Euroopa Parlament ja nõukogu on kokku leppinud. Komisjon aitab tagada täieliku rakendamise, et õigusnorme kohaldataks algusest peale.

Komisjon algatas rikkumismenetlused [Belgia](#), [Kreeka](#), [Hispaania](#) ja [Portugali](#) suhtes, kuna nad olid võtnud [vastuvõtutingimuste direktiivi](#) üle mittenõuetekohaselt. Ta tagas samuti [rahvusvahelise kaitse saajaks kvalifitseerumise direktiivi](#) täitmise, menetledes selle mittetäielikku ([Tšehhi](#)) või mittenõuetekohast ([Kreeka](#), [Portugal](#) ja [Soome](#)) ülevõtmist. Nende õigusnormide eesmärk on tagada, et varjupaigataotlejaid koheldakse võrdselt ning süsteem on avatud ja õiglane. Vastuvõtutingimused peaksid tagama inimväärse elatustaseme, ühise aluse rahvusvahelise kaitse andmiseks ning rahvusvahelise kaitse saajate võimaluse kasutada õigusi ja integratsioonimeetmeid.

ELi rännet käsitlevate õigusaktide valdkonnas algatas komisjon rikkumismenetluse [Ungari](#) suhtes, kuna riik oli rikkunud [kaasaaitamise paketti](#), mille eesmärk on tõkestada rändajate smugeldamist. [Seaduslikku rännet](#) käsitlevatele õigusnormidele vastavuse edendamiseks algatas komisjon rikkumismenetlused [18 liikmesriigi](#) suhtes, kuna nad olid [hooajatöötajate direktiivi](#) mittenõuetekohaselt üle võtnud või seda valesti rakendanud. Ka jätkas komisjon [pikaajaliste elanike direktiivi](#) nõuetekohase rakendamise tagamist, võttes edasisi meetmeid [Malta](#) suhtes algatatud menetluses, mis põhineb [kahel](#) Euroopa Parlamendile esitatud [petitsioonil](#). Ta lõpetas Leedu suhtes samade õigusnormide tõttu algatatud menetluse, kuna saavutati rahuldav tulemus.

Venemaa-vastaste sanktsioonide rakendamine

Eesmärgiga tõkestada Venemaa võimet rahastada oma agressioonisõda Ukraina vastu võttis EL 2023. aastal vastu kolm täiendavat sanktsioonide paketti, mille tulemusena on neid kokku 12. Need hõlmavad mitmesuguseid valdkondi, nagu rahandus, energia, meedia, transport ja kaubandus.

Komisjon jälgis liikmesriikides sanktsioonide rakendamist ja edendas seda. Ta küsis liikmesriikidelt teavet ja korraldas kahepoolseid kohtumisi liikmesriikide sanktsiooniasutustega. Ka võttis komisjon järelemeetmeid [ELi sanktsioonide rikkumisest teavitamise vahendi](#) – rikkumisest teavitajatel rikkumistest anonüümselt teatamist võimaldava veebiplatvormi – kaudu saadud teabe asjus. Komisjoni loodud [varade külmutamise ja arestimise töökond](#) hakkas aktiivsemalt tagama Venemaa ja Valgevene üksikisikute ja üksuste vastaste sanktsioonide täitmist, tõkestades sanktsioonide rikkumisi. Selle töö tulemusena

on kooskõlastatud rohkem kui 27 miljardi euro väärtuses erasektori varade külmutamist ning rohkem kui 200 miljardi euro väärtuses Venemaa riigi varade tõkestamist.